

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ
ΤΕΧΝΕΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ 2010

ISBN ΣΕΙΡΑΣ: 978-9963-0-9115-7

ISBN: 978-9963-0-9136-2

Πρόγραμμα Σπουδών

Εικαστικών Τεχνών

Οκτώβριος 2009

**Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών
Εικαστικών Τεχνών**

Συντονιστές:

Τσαγγάρης Χαμπής
Λαδόμματος Ανδρέας
(αποχώρησε το Σεπτέμβριο του 2009 για προσωπικούς λόγους)

Επιθεωρητές Τέχνης:

Γαβριήλ Γιώργος, Μέση Εκπαίδευση
Γενεθλίου Γενεθλής, Δημοτική Εκπαίδευση
Λαμπριανού Τερέζα, Δημοτική Εκπαίδευση

Εκπαιδευτικός-Συντονίστρια:

Νικολέτα Αυγουστή, Δημοτική Εκπαίδευση

Μάχιμοι Εκπαιδευτικοί:

Γιαννακού Κόλινς Ιωάννα, Μέση Εκπαίδευση
Ζεβλάρης Χάρης, Μέση Εκπαίδευση
Θεοφυλάκτου Γλαύκος, Μέση Εκπαίδευση
Ιωακείμ Έφη, Δημοτική Εκπαίδευση
Καλλής Κυριάκος, Μέση Εκπαίδευση
Λάρκου Φωτεινή, Δημοτική Εκπαίδευση
Μιλτιάδης Χρίστος, Μέση Εκπαίδευση
Παπαμάρκου Στέλιος, Δημοτική Εκπαίδευση
Παπανικολάου Νίκος, Δημοτική Εκπαίδευση
Πετρίδης Κωνσταντίνος, Μέση Εκπαίδευση
Στυλιανού Στέλιος, Μέση Εκπαίδευση
Χατζηαναστάση Μαργαρίτα, Δημοτική Εκπαίδευση
Χατζηγεωργίου Ελένη, Μέση Εκπαίδευση
Χατζησάββα Μαργαρίτα, Μέση Εκπαίδευση
Χειμωνίδης Γιώργος, Μέση Εκπαίδευση

Εκπρόσωποι Συνδικαλιστικών Οργανώσεων:

Βασιλείου Σάββας, ΠΟΕΔ
Κούμνα Χρυσή, ΟΕΛΜΕΚ

Μέλος της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής Αγωγής:

Άντρη Σάββα, Ειδική Αντικείμενου (Εικαστική Αγωγή)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Πρόγραμμα Σπουδών Εικαστικών Τεχνών

1. Γενικό Πλαίσιο	4
2. Γενικός Σκοπός	5
3. Ειδικοί Σκοποί	5
4. Καθορισμός Βαθμίδων	6
5. Θεματικοί Άξονες	7
6. Διδακτικοί Στόχοι	11
Βιβλιογραφία	41

B. Μαθήματα Επιλογής (B' και Γ' Λυκείου)

1. Πρόγραμμα Σπουδών Γραφικού Σχεδίου	45
2. Πρόγραμμα Σπουδών Φωτογραφίας	67
3. Ελεύθερο Προοπτικό Σχέδιο	
4. Θέματα Τέχνης	

A. Πρόγραμμα Σπουδών Εικαστικών Τεχνών

1. Γενικό Πλαίσιο

Οι Εικαστικές Τέχνες είναι ενσωματωμένες στην καθημερινή μας ζωή και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του τοπικού και παγκόσμιου πολιτισμού. Συνιστούν εκφραστικά μέσα με τα οποία αναπαριστούμε εμπειρίες, ιδέες, συναισθήματα και ταυτόχρονα αποτελούν διανοητικές λειτουργίες αφού απαιτούν αντίληψη, μνήμη και σχηματισμό εννοιών προάγοντας έτσι την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Μέσα από τις Εικαστικές Τέχνες ο άνθρωπος επικοινωνεί, δημιουργεί και διατηρεί τον πολιτισμό και το περιβάλλον του, και ταυτόχρονα καλλιεργεί το σεβασμό και κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους. Επιπλέον στο σύγχρονο κόσμο το πεδίο των Εικαστικών Τεχνών αποχτά τεράστια σημασία αφού αξιολογεί κριτικά τις πρακτικές εφαρμογές της εικόνας (π.χ. φωτογραφία, διαφήμιση, ψηφιακή εικόνα) οι οποίες επιδρούν καθοριστικά στον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων. Οι Εικαστικές Τέχνες μπορούν να αποτελέσουν γέφυρα σεβασμού και κατανόησης ανάμεσα στους ανθρώπους. Προβάλλεται έτσι η ανάγκη για σύνδεση της εικαστικής εκπαίδευσης με θέματα που αφορούν την ίδια τη ζωή και τις εμπειρίες των παιδιών, που προωθούν τη **δημιουργικότητα και κριτική σκέψη** μέσα σε αυθεντικά πλαίσια και καταστάσεις.

Στοχεύοντας σε μια υγιή κοινωνία, η εκπαίδευση στις Εικαστικές Τέχνες όχι μόνο μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά στη γνώση αλλά μπορεί να αποτελέσει ισχυρό μέσο για την ανάπτυξη δημιουργικών και ενεργών πολιτών. Ατόμων που να μπορούν να χρησιμοποιούν την εικαστική γλώσσα, ατόμων με δεξιότητες αισθητικής κρίσης και σκέψης, με επινοητικότητα και ευαισθησία, ικανών να επικοινωνούν, να εκφράζονται δημιουργικά και να αντιμετωπίζουν προκλήσεις.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η μάθηση και διδασκαλία στις Εικαστικές Τέχνες βασίζεται στις εμπειρίες, στα ενδιαφέροντα και ικανότητες των παιδιών και θέτει στον πυρήνα του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εικαστικών δραστηριοτήτων, την εμπειρία επικεντρωμένη σε δύο βασικούς τομείς :

την **παραγωγή - δημιουργία** εικαστικών μορφών

τη **θέαση - παρατήρηση** εικαστικών μορφών.

Οι δραστηριότητες δημιουργίας και παρατήρησης διδάσκονται με ένα διαπλεκόμενο τρόπο και περιλαμβάνουν ποικίλες διαδικασίες και διδακτικές στρατηγικές. Επιδιώκεται αρχικά η προσωπική εικαστική έκφραση του παιδιού μέσα από τη δημιουργία, και η σύνδεση της με το περιβάλλον και την προσέγγιση της Τέχνης (τοπικά και παγκόσμια), και σταδιακά η ενίσχυση των εικαστικών εμπειριών, γνώσεων και δεξιοτήτων στοχεύοντας στην ανάπτυξη κριτικά σκεπτόμενων, συνειδητοποιημένων δημιουργών – θεατών.

2. Γενικός Σκοπός

Οι Εικαστικές Τέχνες στην εκπαίδευση έχουν ως σκοπό να εξωτερικεύσουν τις δημιουργικές, εκφραστικές και εικαστικές δυνατότητες κάθε παιδιού μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις μάθησης, δημιουργία και παρατήρηση, και αξιοποίηση των προσωπικών βιωμάτων και εμπειριών. Μέσα από την εικαστική αγωγή τα παιδιά θα αποκομίσουν σημαντικές εικαστικές και δημιουργικές εμπειρίες, γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές, που θα τους επιτρέψουν να ανακαλύψουν τον κόσμο γύρω τους. Η ανακάλυψη της ταυτότητας τους και η καλλιέργεια του σεβασμού προς τους άλλους ανθρώπους, τους άλλους πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης θα τους επιτρέψει να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για το κτίσιμο ενός ειρηνικού βιώσιμου μέλλοντος. Μέσα σε ένα κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας τα παιδιά θα συμμετέχουν ενεργητικά στην παραγωγή πολιτισμού και κοινωνικού πλούτου.

3. Ειδικοί Σκοποί

Αναμένεται τα παιδιά να :

1. Αποκτήσουν εικαστικές εμπειρίες μέσα από τη δημιουργία και παρατήρηση εξερευνώντας υλικά, εργαλεία και τεχνικές αναπαράστασης τους.
2. Αντιληφθούν μέσα από τις εμπειρίες τους βασικές εικαστικές έννοιες, και να τις συνδέουν σταδιακά με τη ζωή τους, το περιβάλλον και την εικαστική δημιουργία.
3. Αναπτύξουν ατομικά και ομαδικά δεξιότητες που σχετίζονται με την εικαστική-δημιουργική έκφραση, τον πειραματισμό, την έρευνα, το στοχασμό, δράση και προσφορά στην κοινωνία.
4. Καλλιεργήσουν μέσα από την πράξη, δεξιότητες παρατήρησης και κριτικής του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντα χώρου (φυσικού και ανθρωπογενούς).
5. Γνωρίσουν σταδιακά την αξία, τη σημασία, τους σκοπούς και λειτουργίες των εικαστικών τεχνών στο σύγχρονο κόσμο.
6. Αποκτήσουν δεξιότητες για μελέτη εικαστικών έργων, εικόνων, αντικειμένων, και την τοποθέτησή τους στο κοινωνικό, πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο.
7. Ανακαλύψουν την ταυτότητα τους και να καλλιεργήσουν το σεβασμό προς το άλλο φύλο, τους άλλους ανθρώπους, τους άλλους πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης.
8. Καλλιεργήσουν την ευαισθησία και κρίση τους για το χώρο και τόπο τους, το περιβάλλον και την πολιτιστική τους κληρονομιά μέσα από εικαστικές δράσεις, συνδέοντας το τοπικό και εθνικό με το καθολικό και παγκόσμιο.

4. Καθορισμός Βαθμίδων

Α. Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών Εικαστικών Τεχνών σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών Προσχολικής Αγωγής εισηγείται τον καθορισμό των πιο κάτω βαθμίδων υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έτσι ώστε να επιτευχθεί ενιαίο Αναλυτικό Πρόγραμμα από την Προσχολική ηλικία μέχρι την Α' Λυκείου.

Βαθμίδα	Τάξεις
Βαθμίδα 1	Προσχολική - Β' Δημοτικού
Βαθμίδα 2	Γ' Δημοτικού - Ε' Δημοτικού
Βαθμίδα 3	Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου
Βαθμίδα 4	Γ' Γυμνασίου - Α' Λυκείου

Β. Σημειώνεται ότι η Επιτροπή έχει καταγράψει εισήγηση μέλους για διαφοροποίηση των Βαθμίδων 2 και 3 όπως στον πιο κάτω πίνακα, την οποία μπορεί, αν της δοθεί η ευκαιρία, να επεξεργαστεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Βαθμίδα	Τάξεις
Βαθμίδα 1	Προσχολική - Β' Δημοτικού
Βαθμίδα 2	Γ' Δημοτικού - Δ' Δημοτικού
Βαθμίδα 3	Ε' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου
Βαθμίδα 4	Γ' Γυμνασίου - Α' Λυκείου

5. Θεματικοί Άξονες

Η Επιτροπή εισηγείται τη λειτουργία τριών Θεματικών Αξόνων, οι οποίοι σε αρκετά σημεία του περιεχομένου τους αλληλεπικαλύπτονται. Αυτοί είναι:

Άξονας 1: Εικαστική Έκφραση και Σκέψη

Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη

Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

5.1 Επεξήγηση λειτουργίας Θεματικών Αξόνων

Ο Άξονας 1 εμπεριέχει βασικές έννοιες που σχετίζονται με τις Εικαστικές Τέχνες και θεωρείται *πυρήνας* των δραστηριοτήτων. Ο εκπαιδευτικός καλείται να συνδέσει τον Άξονα 1 με τους υπόλοιπους δύο (μαζί ή ξεχωριστά) για το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων του, λαμβάνοντας υπόψη πολλαπλούς παράγοντες όπως επίπεδο μαθητών, προϋπάρχουσα εμπειρία και γνώση, ανάγκες, στόχους, άμεσο και έμμεσο περιβάλλον.

5.2 Ονομασία Θεματικού Άξονα 2

Η Επιτροπή έχει καταγράψει εισηγήσεις μελών για διαφοροποίηση της ονομασίας του Άξονα 2. Η πρώτη εισήγηση αφορά τη μετονομασία του Άξονα σε «*Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη - Περιβάλλον*».

Η δεύτερη εισήγηση αφορά τη μετονομασία του Άξονα σε «*Εικαστική Δημιουργία και Περιβάλλον*», και τονίζει ότι ο όρος Αειφόρος Ανάπτυξη δεν ανταποκρίνεται πλήρως στο περιεχόμενο του Άξονα. Σύμφωνα με τον ορισμό:

Η **Αειφόρος ανάπτυξη** ή **Βιώσιμη ανάπτυξη** αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και πραγματοποιείται σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης νοείται και ως η ανάπτυξη των παραγωγικών μηχανισμών της οικονομίας παράλληλα με τη δημιουργία υποδομών για μία βιώσιμη στάση απέναντι στο φυσικό περιβάλλον.

5.3 Περιεχόμενο Θεματικών Αξόνων

Άξονας 1: *Εικαστική Έκφραση και Σκέψη*

- Μορφές Εικαστικών Τεχνών - Τεχνικές - Τρόποι έκφρασης ιδεών: σχέδιο, ζωγραφική, γραφικό σχέδιο, εικονογράφηση, διακοσμητική, χαρακτηριστική, υφασματογραφία, κολάζ, ασεμπλάζ, ψηφιδωτό, υφαντική, κεραμική, γλυπτική, αιωρούμενα αντικείμενα (μόμπιλς), χειροτεχνίες, τέχνη του χώρου, τέχνη του περιβάλλοντος, φωτογραφία, βιντεοτέχνη, τέχνη ηλεκτρονικών υπολογιστών, animation, ψηφιακή εικόνα, performance.
- Βασικές Εικαστικές Αρχές - Αρχές Σχεδίου και Σύνθεσης (Μορφικά Στοιχεία): σημείο, γραμμή, σχήμα, χρώμα, τόνος, χώρος, φόρμα, όγκος, υφή, μοτίβο, ισορροπία – συμμετρία, ένταση, ρυθμός, κίνηση, χρόνος, σύνθεση.
- Υλικά και Εργαλεία.
- Μορφικά στοιχεία στον άμεσο και έμμεσο χώρο και σε έργα τέχνης. Σύνδεση με άμεσες και έμμεσες εμπειρίες, συναισθήματα.
- Αναστοχασμός για προσωπικές δημιουργίες.
- Μελέτη και αξιολόγηση της εικόνας με τη χρήση ορθής ορολογίας.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται τα Μορφικά Στοιχεία, Υλικά και Τεχνικές σύμφωνα με τις τέσσερις προτεινόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης. Ο πίνακας θα μπορούσε να αποτελέσει βοήθημα για τον εκπαιδευτικό όσον αφορά το περιεχόμενο του Άξονα 1.

Άξονας 2: *Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη*

- Ευαισθητοποίηση και συνειδητοποίηση για το τοπικό και παγκόσμιο περιβάλλον (φυσικό και ανθρωπογενές). Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης διαφόρων περιβάλλοντων από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.
- Μελέτη της απεικόνισης του φυσικού κόσμου και της τοπικής και παγκόσμιας καλλιτεχνικής κληρονομιάς. Εξέταση της αλληλεπίδρασης φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος, αναγνώριση αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον.
- Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων, τρισδιάστατων κατασκευών, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων. Εξέταση των έργων σε σχέση με το περιβάλλον, π.χ. αν το μέγεθος του γλυπτού είναι κατάλληλο για το μέγεθος του κτιρίου.
- Κριτική μελέτη και ανάλυση της οπτικής επικοινωνίας στα διάφορα Μέσα, στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο.
- Σχέση του πολιτισμού της εικόνας με την κοινωνία: αντανάκλαση ιδεών, αξιών, πιστεύω, αναγκών, τεχνολογίας. Επιδράσεις στην κοινωνική ζωή.
- Σχεδιασμός και συμμετοχή σε δράσεις συνεργασίας σχολείου – κοινότητας και σχολείου – άλλων σχολείων.
- Ευαισθητοποίηση για τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εφαρμογή τους στην καθημερινή ζωή.
- Καλλιέργεια του σεβασμού και της κατανόησης προς τους άλλους ανθρώπους/πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης, για ειρηνική συνύπαρξη.
- Εντοπισμός και ανάπτυξη απλών κοινωνικών εννοιών μέσα από άμεσες εμπειρίες.

Άξονας 3: *Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία*

- Μελέτη και κριτική θεώρηση της τοπικής και παγκόσμιας ιστορίας της τέχνης και πολιτιστικής κληρονομιάς, και της εξέλιξης της κοινωνίας μέσα από τις εικαστικές τέχνες. Κριτική ανάλυση έργων τέχνης.
- Γνωριμία με το έργο σύγχρονων Κυπρίων καλλιτεχνών και ένταξη των καλλιτεχνών στο σχολικό περιβάλλον.
- Μελέτη για το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων και έρευνα για τη λειτουργία και εξέλιξή τους στο χρόνο.
- Σύνδεση της τέχνης με τη ζωή και το άμεσο περιβάλλον/κοινότητα. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον του σχολείου και της κοινότητας (δήμοι, εργαστήρια, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα), διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.

6. Διδακτικοί Στόχοι

Ακολουθεί:

α) η εισήγηση της υποεπιτροπής Δημοτικής Εκπαίδευσης για την καταγραφή των διδακτικών στόχων κάτω από τους τρεις προτεινόμενους θεματικούς άξονες, για τις βαθμίδες 1, 2 και 3. Αρκετοί από τους στόχους που καταγράφονται παρουσιάζουν αλληλοεπικάλυψη, με την έννοια ότι μπορεί να αφορούν περισσότερους από ένα άξονες.

Επισημαίνεται ότι η καταγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων και δεικτών επιτυχίας που αναφέρονται στους πίνακες είναι στο στάδιο μελέτης.

β) η εισήγηση της υποεπιτροπής Μέσης Εκπαίδευσης για την καταγραφή της ύλης και των διδακτικών στόχων.

Εισήγηση υποεπιτροπής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Διδακτικοί Στόχοι

Εισήγηση υποεπιτροπής Μέσης Εκπαίδευσης

ΒΑΘΜΙΔΑ 1 Προσχολική - Β΄ Δημοτικού	ΒΑΘΜΙΔΑ 2 Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού	ΒΑΘΜΙΔΑ 3 Στ΄ Δημοτικού - Β΄ Γυμνασίου	ΒΑΘΜΙΔΑ 4 Γ΄ Γυμνασίου - Α΄ Λυκείου
<p>ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βασικά και Δευτερεύοντα χρώματα -Θερμά και ψυχρά χρώματα -Σημείο – Γραμμή – Σχήμα - Γεωμετρικά και οργανικά σχήματα - Μοτίβο -Υφή (τραχεία, λεία, απαλή) -Τόνος (3-4 τόνοι με μολύβι) -Σύνθεση – Τοποθέτηση <p>ΥΛΙΚΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Μολύβι, ξυλομπογιές, μαρκαδόρος, παστέλ, νερομπογιές, δακτυλομπογιές, τέμπερα, πλαστελίνη, πηλός, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλο, ξυλάκια, σφογγάρι, εργαλεία πηλοπλαστικής <p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ζωγραφική, σχέδιο, κολλάζ, γλυπτική, κεραμική, χαρακτηριστική, υφασματογραφία, ψηφιδωτό, υφαντική, χειροτεχνίες, τέχνη του περιβάλλοντος, τρισδιάστατες κατασκευές, κατασκευές με ανάμικτα υλικά, φωτογραφία, βιντεοτέχνη, animation, τέχνη ηλεκτρονικών υπολογιστών, performance 	<p>ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Βασικά και Δευτερεύοντα χρώματα -Θερμά και ψυχρά χρώματα -Γραμμή – Σχήμα – Φόρμα (απλοποίηση με γεωμετρικά σχήματα) -Μοτίβο- επανάληψη- ρυθμός -Υφή (τραχεία, λεία, απαλή) -Τόνος – τονική κλίμακα (μολύβι-χρώμα)- όγκος -Σύνθεση – Τοποθέτηση -Χώρος – αρνητικός/θετικός <p>ΥΛΙΚΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Μολύβι, ξυλομπογιές, μαρκαδόρος, παστέλ, νερομπογιές, τέμπερα, λινόλεουμ, ξύλο, πλαστελίνη, πηλός, σύρμα, ξύλο, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση πινέλο, ξυλάκια, σφογγάρι, εργαλεία πηλοπλαστικής <p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ζωγραφική, σχέδιο, κολλάζ, γλυπτική, διακοσμητική, χαρακτηριστική, υφασματογραφία, ψηφιδωτό, κεραμική, υφαντική, χειροτεχνίες, εικονογράφηση, τέχνη του περιβάλλοντος, τρισδιάστατες κατασκευές, κατασκευές με ανάμικτα υλικά, φωτογραφία, βιντεοτέχνη, animation, τέχνη ηλεκτρονικών υπολογιστών, performance, ψηφιακή εικόνα 	<p>ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Βασικά και δευτερεύοντα χρώματα, συμπληρωματικά, θερμά, ψυχρά και διαβαθμίσεις του χρώματος -Τόνος – τονική διαβάθμιση – φωτοσκίαση – όγκος (μολύβι, χρώμα) -Υφή(τραχεία, λεία, απαλή) -Μοτίβο- επανάληψη- ρυθμός -Σύνθεση – τοποθέτηση – αναλογίες – μεγέθη -Χώρος – αρνητικός / θετικός, προοπτική/βάθος <p>ΥΛΙΚΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Νερομπογιά, μολύβι, πινέλο, παστέλ, ακρυλικά, λινόλεουμ, πέτρα, ξύλο, πλαστελίνη, πηλός, χαρτί από κασόνη, ύφασμα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλο, ξυλάκια, σφογγάρι, εργαλεία πηλοπλαστικής, εργαλεία χαρακτηριστικής, εργαλεία γλυπτικής <p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ζωγραφική, σχέδιο, κολλάζ, γλυπτική, διακοσμητική, χαρακτηριστική, υφασματογραφία, ψηφιδωτό, αγιογραφία, εικονογράφηση, κεραμική, τέχνη του περιβάλλοντος, βιντεοτέχνη, τρισδιάστατες κατασκευές, κατασκευές με ανάμικτα υλικά, φωτογραφία, animation, performance, τέχνη ηλεκτρονικών υπολογιστών, ψηφιακή εικόνα 	<p>ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Το χρώμα ως μέσο έκφρασης συναισθημάτων, χρωματικές αρμονίες, αντιθέσεις -Η γραμμή ως μέσο έκφρασης συναισθημάτων -Τόνος – φωτοσκίαση – όγκος – βάθος (μολύβι και χρώμα) -Υφή – εφαρμογή διαφορετικών υφών σένα έργο για σκοπούς έκφρασης -Μοτίβο – επανάληψη -ρυθμός -Σύνθεση – συμμετρία/ασυμμετρία, ένταση, ρυθμός. -Χώρος – προοπτική με ένα σημείο φυγής <p>ΥΛΙΚΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Νερομπογιά, μολύβι, πινέλο, παστέλ, ακρυλικά, λαδομπογιά, κανναβάτσο, λινόλεουμ, πέτρα, ξύλο, πλαστελίνη, πηλός, , χαρτί από κασόνη, ύφασμα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, εργαλεία πηλοπλαστικής, εργαλεία χαρακτηριστικής, εργαλεία γλυπτικής <p>ΤΕΧΝΙΚΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ζωγραφική, σχέδιο, κολλάζ, γλυπτική, διακοσμητική, χαρακτηριστική, υφασματογραφία, ψηφιδωτό, αγιογραφία, εικονογράφηση, κεραμική, τέχνη του περιβάλλοντος, βιντεοτέχνη, τρισδιάστατες κατασκευές, κατασκευές με ανάμικτα υλικά, φωτογραφία, animation, performance, τέχνη ηλεκτρονικών υπολογιστών, ψηφιακή εικόνα

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β΄ Δημοτικού

Άξονας 1: Εικαστική Έκφραση και Σκέψη

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν και κατανοούν μέσα από βιωματικές και με νόημα δραστηριότητες μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές, και κάποιες από τις Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).	1. Ζωγραφική με τα τρία βασικά χρώματα σε νερομπογιά. Χρήση γραμμής και σχήματος.	
Γνώση	2. Να αναγνωρίζουν κάποια στοιχεία της εικαστικής γλώσσας σε γνωστά αντικείμενα, σε μερικά έργα τέχνης, και στο άμεσό τους περιβάλλον.	2. Αναγνώριση χρωμάτων και σχημάτων που υπάρχουν στο χώρο της τάξης, αναγνώριση περιγράμματος του βιβλίου τους, της γραμμής του ορίζοντα.	
Γνώση Δεξιότητα	3. Να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο διαστάσεων (εικόνες) και τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές) αξιοποιώντας τις γνώσεις τους και χρησιμοποιώντας εμπειρίες και φαντασία, ατομικά ή ομαδικά.		
Γνώση	4. Να αναφέρουν τις επιλογές τους για τη δημιουργία έργου τέχνης.	4. Αναφορά ότι έχουν φτιάξει μια ζωγραφιά με θέμα τους συμμαθητές τους όπου χρησιμοποίησαν νερομπογιά, παστέλ και ύφασμα.	
Γνώση	5. Να είναι σε θέση να συνδέουν τη δημιουργία με τη θέαση και το στοχασμό.		
Δεξιότητα	6. Να παρατηρούν (την τέχνη και το άμεσο περιβάλλον τους) χρησιμοποιώντας μια ή περισσότερες αισθήσεις τους.		

Δεξιότητα	7. Να αναγνωρίζουν, συλλέγουν, παρατηρούν, ταξινομούν/οργανώνουν δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία (υλικά, φωτογραφικό υλικό, κ.ά.) με βάση τις ιδιότητές τους, μέσα από πρωτογενείς πηγές.		
Δεξιότητα	8. Να πειραματίζονται και να εξερευνούν τα χαρακτηριστικά και ποιότητες των υλικών/μέσων, και τις τεχνικές αναπαράστασης τους .		
Δεξιότητα	9. Να παράγουν, αναπαράγουν και τροποποιούν εικόνες, με ποικίλες μεθόδους .		
Δεξιότητα	10. Να συνδυάζουν εικόνα και κείμενο σε εικαστικές τους δημιουργίες.		
Δεξιότητα	11. Να γνωρίζουν τις δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας (ψηφιακή εικόνα και βίντεο, λογισμικά ηλεκτρονικού υπολογιστή) και να τις χρησιμοποιούν στην εργασία τους για πειραματισμό, παραγωγή, αναπαραγωγή, τροποποίηση και μετασχηματισμό έργου.		
Δεξιότητα	12. Να εξηγούν τόσο τις διαδικασίες όσο και το τελικό αποτέλεσμα της εικαστικής έρευνας και δημιουργίας τους χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.		
Στάση	13. Να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν απλές οδηγίες και δράσεις για την οργάνωση της καλλιτεχνικής εργασίας.		
Στάση	14. Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες και πράξεις (ατομικά και συλλογικά).		

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β΄ Δημοτικού

Άξονας 2: *Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη*

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες του σχολείου και της κοινότητάς τους.		
Δεξιότητα	2. Να εκφράζουν προβλήματα/ανησυχίες της κοινότητας και του σχολείου τους μέσω της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας.		
Δεξιότητα	3. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό, οργάνωση και εκτέλεση εικαστικών δράσεων που περιλαμβάνουν συνεργασίες σχολείου-κοινότητας, και σχολείου-άλλων σχολείων.		
Δεξιότητα	4. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν, μέσα από άμεσες εμπειρίες, απλές κοινωνικές έννοιες όπως Άνθρωπος, Περιβάλλον.		
Δεξιότητα	5. Να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για επίλυση προβλημάτων/συγκρούσεων μέσα από εικαστικές διαδραστικές δραστηριότητες.		
Δεξιότητα	6. Να αναπτύξουν δεξιότητες για τη συμμετοχή τους σε ομαδικές εργασίες με απώτερο σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.		

Δεξιότητα	7. Να αναγνωρίζουν και να μελετούν την αλληλεπίδραση φύσης – άμεσου οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.		
Δεξιότητα	8. Να αξιολογούν την αισθητική αξία του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντός τους και να είναι σε θέση να διατυπώνουν και να προωθούν εισηγήσεις διαμόρφωσής του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.		
Δεξιότητα	9. Να παρατηρούν και να αξιοποιούν εικαστικά το χώρο και τόπο τους (εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, επισκέψεις και δράσεις στο άμεσο περιβάλλον).		
Δεξιότητα	10. Να κατασκευάζουν απλά σχέδια και μοντέλα διαμόρφωσης και ανάπλασης του άμεσου τους περιβάλλοντος .	10. Κατασκευή μοντέλου του σχολείου/ αυλής/ γειτονιάς/σπιτιού.	
Δεξιότητα	11. Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της, το μήνυμα που μεταδίδει, και την επίδραση της στην καθημερινή ζωή, μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και άλλα μέσα (παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο).		
Δεξιότητα	12. Να ξεχωρίζουν και κατανοούν τις διαφορές μεταξύ του πραγματικού και φανταστικού κόσμου που παρουσιάζονται μέσα από την τηλεόραση, κινηματογραφικές ταινίες, κινούμενα σχέδια, διαφημιστικά σποτ, ηλεκτρονικά παιχνίδια, διαδίκτυο.		
Στάση	13. Να αντιληφθούν τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν και να διαμορφώνουν οι ίδιοι τον περιβάλλοντα χώρο τους.		

Στάση	14. Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους μέσα από εμπειρίες, παιγνιώδη δραστηριότητες και εικαστική έκφραση.		
Στάση	15. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος.		
Στάση	16. Να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορές που τους κάνουν μοναδικούς, αλλά και ομοιότητες αφού μοιράζονται τις θεμελιώδεις αξίες της ανθρωπότητας.		
Στάση	17. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν την (θετική ή αρνητική) επίδραση των ΜΜΕ και άλλων μέσων στην καθημερινή τους ζωή.		

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β΄ Δημοτικού

Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της Κυπριακής και Παγκόσμιας καλλιτεχνικής δημιουργίας και να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους.		
Γνώση	2.Να γνωρίζουν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου περιβάλλοντός τους.		
Γνώση	3.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης πατρίδας τους μέσα από αυθεντικές καταστάσεις.		
Γνώση	4.Να αντιλαμβάνονται τις διάφορες μορφές και είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν την τοπική και παγκόσμια εικαστική δημιουργία.		
Γνώση	5.Να κατανοούν, μέσα από τις άμεσες εμπειρίες τους, ότι τα έργα τέχνης είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής.		
Γνώση	6.Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν σύμφωνα με τις άμεσες εμπειρίες που έχουν.		
Γνώση	7.Να γνωρίζουν για τον τρόπο εργασίας του εικαστικού καλλιτέχνη.		

Δεξιότητα	8.Να εντοπίζουν και διακρίνουν χαρακτηριστικά της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου τους.		
Δεξιότητα	9.Να αναγνωρίζουν ότι η δική τους εμπειρία εξέτασης ενός έργου τέχνης/αντικειμένου μπορεί να είναι διαφορετική από την εμπειρία των θεατών που το είδαν όταν πρωτοφτιάχτηκε.		
Δεξιότητα	10.Να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο, και επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους.		
Στάση	11.Να συνειδητοποιούν τις διαφορές αλλά και ομοιότητες των ανθρώπων, καθώς και τις διαφορετικές απόψεις/κρίσεις που μπορεί να έχουν για το ίδιο θέμα.		
Στάση	12.Να εκτιμήσουν την αξία της ομαδικότητας και συμμετοχής τους σε εικαστικές δράσεις.		
Στάση	13.Να σέβονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, και να αποδέχονται τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.		
Στάση	14.Να γνωρίζουν και εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους.		

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 1: Εικαστική Έκφραση και Σκέψη

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν και κατανοούν μέσα από βιωματικές και με νόημα δραστηριότητες την εικαστική γλώσσα: Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές, και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).		
Γνώση	2. Να αναγνωρίζουν τα στοιχεία της εικαστικής γλώσσας σε έργα τέχνης και στο άμεσό τους περιβάλλον.		
Γνώση	3. Να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις χρησιμοποιώντας εμπειρίες, φαντασία, έρευνα, λύση προβλήματος και συμβολισμό, δίνοντας μορφή σε ιδέες και συναισθήματα.		
Γνώση	4. Να αξιοποιούν τις γνώσεις τους για να πραγματοποιούν εικαστικά έργα, ατομικά ή ομαδικά, σε εργασίες δύο διαστάσεων (εικόνες) και τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές), σε διάφορες κλίμακες.		
Γνώση	5. Να είναι σε θέση να συνδέουν τη δημιουργία με τη θέαση και το στοχασμό.		
Δεξιότητα	6. Να προγραμματίζουν, προσδιορίζουν και αναφέρουν/σημειώνουν τις επιλογές τους για τη δημιουργία έργου τέχνης.		

Δεξιότητα	7. Να μπορούν να εμπλουτίσουν τις παρατηρήσεις τους μέσα από τη συλλογή δεδομένων, κυρίως από πρωτογενείς αλλά και δευτερογενείς πηγές.		
Δεξιότητα	8.Να αναγνωρίζουν, συλλέγουν, παρατηρούν, ταξινομούν/οργανώνουν και καταγράφουν δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία (υλικά, φωτογραφικό υλικό, κείμενα κ.ά.) με βάση τις ιδιότητές τους, μέσα από πρωτογενής αλλά και δευτερογενής πηγές.		
Δεξιότητα	9.Να πειραματίζονται, εξερευνούν, διαχειρίζονται και μετασχηματίζουν με ευελιξία ποικιλία υλικών/μέσων και τεχνικές αναπαράστασης τους .		
Δεξιότητα	10.Να διακρίνουν την προέλευση και λειτουργία των υλικών και εικόνων και τη σχέση τους με το περιβάλλον.		
Δεξιότητα	11.Να παράγουν, αναπαράγουν, τροποποιούν και μετασχηματίζουν εικόνες (με ποικίλες μεθόδους και με τη χρήση νέων τεχνολογιών) με σκοπό τη μετάδοση συγκεκριμένων μηνυμάτων.		
Δεξιότητα	12.Να συνδυάζουν εικόνα και κείμενο σε εικαστικές τους δημιουργίες.	12.Εικονογράφηση με ποικιλία υλικών και με τη χρήση βασικών εικαστικών στοιχείων: αφηγήσεις/παραμύθια/ιστορίες/ποιήματα, δικά τους και άλλων.	
Δεξιότητα	13.Να γνωρίζουν τις δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας (ψηφιακή εικόνα και βίντεο, λογισμικά ηλεκτρονικού υπολογιστή) και να τις χρησιμοποιούν στην εργασία τους για πειραματισμό, παραγωγή, αναπαραγωγή, τροποποίηση και μετασχηματισμό έργου.		

Δεξιότητα	14.Να εξηγούν τόσο τις διαδικασίες όσο και το τελικό αποτέλεσμα της εικαστικής έρευνας και δημιουργίας τους, και να εξετάζουν τις εργασίες των συμμαθητών τους όσον αφορά ιδέες, μεθόδους και τεχνικές χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.		
Στάση	15.Να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν οδηγίες και δράσεις (από απλές σταδιακά σε πιο σύνθετες οδηγίες) για την οργάνωση της καλλιτεχνικής εργασίας.		
Στάση	16.Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες και πράξεις (ατομικά και συλλογικά).		

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν τα προβλήματα/ανησυχίες/ιδιαιτερότητες του σχολείου, κοινότητας, και ευρύτερου περιβάλλοντός τους μέσα από άμεση επαφή και έρευνα.		
Δεξιότητα	2. Να εκφράζουν τα προβλήματα/ανησυχίες/ιδιαιτερότητες του σχολείου, κοινότητας, και ευρύτερου περιβάλλοντός τους μέσω της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας.		
Δεξιότητα	3. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό, οργάνωση και εκτέλεση εικαστικών δράσεων που περιλαμβάνουν συνεργασίες σχολείου-κοινότητας, και σχολείου-άλλων σχολείων.		
Δεξιότητα	4. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν, μέσα από άμεσες εμπειρίες, απλές κοινωνικές έννοιες όπως Άνθρωπος, Περιβάλλον.		
Δεξιότητα	5. Να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για επίλυση προβλημάτων/συγκρούσεων μέσα από εικαστικές διαδραστικές δραστηριότητες.		
Δεξιότητα	6. Να αναπτύξουν δεξιότητες για τη συμμετοχή τους σε ομαδικές εργασίες με απώτερο σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.		

Δεξιότητα	7. Να αναγνωρίζουν και να μελετούν την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.		
Δεξιότητα	8. Να αξιολογούν την αισθητική αξία του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντός τους και να είναι σε θέση να διατυπώνουν και να προωθούν εισηγήσεις διαμόρφωσής του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.		
Δεξιότητα	9. Να παρατηρούν και να αξιοποιούν εικαστικά το χώρο και τόπο τους (εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, επισκέψεις και δράσεις στο άμεσο περιβάλλον).		
Δεξιότητα	10. Να προγραμματίζουν, σχεδιάζουν και κατασκευάζουν απλά σχέδια και μοντέλα διαμόρφωσης και ανάπλασης του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος.		
Δεξιότητα	11. Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της, το μήνυμα που μεταδίδει, και την επίδραση της στην καθημερινή ζωή, μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και άλλα μέσα (παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο).		
Δεξιότητα	12. Να ξεχωρίζουν και κατανοούν τις διαφορές μεταξύ του πραγματικού και φανταστικού κόσμου που παρουσιάζονται μέσα από την τηλεόραση, κινηματογραφικές ταινίες, κινούμενα σχέδια, διαφημιστικά σποτ, ηλεκτρονικά παιχνίδια, διαδίκτυο.		
Στάση	13. Να αντιληφθούν τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν και να διαμορφώνουν οι ίδιοι τον περιβάλλοντα χώρο τους.		

Στάση	14.Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους μέσα από εμπειρίες, παιγνιώδη δραστηριότητες και εικαστική έκφραση.		
Στάση	15.Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους ανθρώπους και τους πολιτισμούς του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος.		
Στάση	16.Να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορές που τους κάνουν μοναδικούς, αλλά και ομοιότητες αφού μοιράζονται τις θεμελιώδεις αξίες της ανθρωπότητας.		
Στάση	17. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν την (θετική ή αρνητική) επίδραση των ΜΜΕ και άλλων μέσων στην καθημερινή τους ζωή.		

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της Κυπριακής και Παγκόσμιας καλλιτεχνικής δημιουργίας και να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους.		
Γνώση	2.Να γνωρίζουν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και ευρύτερου περιβάλλοντός τους.		
Γνώση	3.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης πατρίδας τους.		
Γνώση	4.Να αντιληφθούν το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.		
Γνώση	5.Να αντιλαμβάνονται τις διάφορες μορφές και είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία, τοπική και παγκόσμια.		
Γνώση	6.Να κατανοούν, μέσα από τις άμεσες και έμμεσες εμπειρίες τους, ότι τα έργα τέχνης αντανakλούν τις αξίες, πεποιθήσεις και παραδόσεις ενός πολιτισμού, και είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής.		

Γνώση	7.Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν σύμφωνα με τις άμεσες και έμμεσες εμπειρίες τους.		
Γνώση	8.Να γνωρίζουν για τον τρόπο εργασίας του εικαστικού καλλιτέχνη και να αντιληφθούν το ρόλο που παίζει το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον του στην καλλιτεχνική του δημιουργία.		
Δεξιότητα	9.Να εντοπίζουν και διακρίνουν χαρακτηριστικά της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου τους και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία.		
Δεξιότητα	10.Να αναγνωρίζουν ότι η δική τους εμπειρία εξέτασης ενός έργου τέχνης/αντικειμένου μπορεί να είναι διαφορετική από την εμπειρία των θεατών που το είδαν όταν πρωτοφτιάχτηκε.		
Δεξιότητα	11.Να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο, επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους, και διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.		
Στάση	12.Να εκτιμήσουν την αξία της ομαδικότητας και συμμετοχής τους σε εικαστικές δράσεις.		
Στάση	13.Να συνειδητοποιούν τις διαφορές αλλά και ομοιότητες των ανθρώπων, καθώς και τις διαφορετικές απόψεις/κρίσεις που μπορεί να έχουν για το ίδιο θέμα.		

Στάση	14.Να σέβονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, και να αποδέχονται τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.		
Στάση	15.Να γνωρίζουν και εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους.		

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου

Άξονας 1: Εικαστική Έκφραση και Σκέψη

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν και κατανοούν μέσα από βιωματικές και με νόημα δραστηριότητες την εικαστική γλώσσα: Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές, και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).		
Γνώση	2. Να αναγνωρίζουν τα εικαστικά στοιχεία σε έργα τέχνης και στο άμεσο και έμμεσό τους περιβάλλον.		
Γνώση	3. Να δημιουργούν έργα και να τα συνδέουν με τις εμπειρίες τους, τη χρήση μεταφορών, συμβόλων και εννοιών.		
Γνώση	4. Να αξιοποιούν τις γνώσεις τους και να χρησιμοποιούν τη φαντασία τους για να πραγματοποιούν εικαστικά έργα, ατομικά ή ομαδικά, σε εργασίες δύο διαστάσεων (εικόνες) και τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές), σε διάφορες κλίμακες.		
Γνώση	5. Να είναι σε θέση να συνδέουν τη δημιουργία με τη θέαση και το στοχασμό και να επαναπροσδιορίζουν τη δράση τους.		
Δεξιότητα	6. Να προγραμματίζουν, προσδιορίζουν και αναφέρουν/σημειώνουν τις επιλογές τους για τη δημιουργία έργου τέχνης.		

Δεξιότητα	7.Να εστιάζουν στην παρατήρηση της τέχνης μέσα από συλλογή πολλαπλών δεδομένων (δευτερογενείς και πρωτογενείς πηγές).		
Δεξιότητα	8. Να αναγνωρίζουν, συλλέγουν, παρατηρούν, ταξινομούν/οργανώνουν και καταγράφουν δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία (υλικά, φωτογραφικό υλικό, κείμενα κ.ά.) με βάση τις ιδιότητές τους, κυρίως μέσα από δευτερογενείς αλλά και πρωτογενείς πηγές.		
Δεξιότητα	9.Να μπορούν να επιλέγουν υλικά και μέσα με σκοπιμότητα και ευελιξία. Να πειραματίζονται με αυτά, να τα μετασχηματίζουν, να εξερευνούν τα χαρακτηριστικά και τις τεχνικές αναπαράστασής τους, και να τις οικειοποιούνται.		
Δεξιότητα	10.Να διακρίνουν την προέλευση και λειτουργία των υλικών και εικόνων και τη σχέση τους με το περιβάλλον.		
Δεξιότητα	11.Να παράγουν, αναπαράγουν, τροποποιούν και αναδομούν σκόπιμα εικόνες ασκώντας ταυτόχρονα κοινωνική κριτική.		
Δεξιότητα	12.Να συνδυάζουν εικόνα και κείμενο σε εικαστικές τους δημιουργίες.		
Δεξιότητα	13. Να γνωρίζουν τις δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας (ψηφιακή εικόνα και βίντεο, λογισμικά ηλεκτρονικού υπολογιστή) και να τις χρησιμοποιούν στην εργασία τους για πειραματισμό, παραγωγή, αναπαραγωγή, τροποποίηση και μετασχηματισμό έργου.		

Δεξιότητα	14.Να εξηγούν τόσο τις διαδικασίες όσο και το τελικό αποτέλεσμα της εικαστικής έρευνας και δημιουργίας τους, και να εξετάζουν τις εργασίες των συμμαθητών τους όσον αφορά ιδέες, μεθόδους και τεχνικές χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.		
Στάση	15.Να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν σύνθετες οδηγίες και δράσεις για την οργάνωση της καλλιτεχνικής εργασίας.		
Στάση	16.Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες και πράξεις (ατομικά και συλλογικά).		

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου

Άξονας 2: *Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη*

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1. Να γνωρίζουν τα προβλήματα/ανησυχίες/ιδιαιτερότητες του σχολείου, κοινότητας, και ευρύτερου περιβάλλοντός τους μέσα από άμεση επαφή και έρευνα.		
Δεξιότητα	2. Να εκφράζουν τα προβλήματα/ανησυχίες/ιδιαιτερότητες του σχολείου, κοινότητας, και ευρύτερου περιβάλλοντός τους μέσω της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας.		
Δεξιότητα	3. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό, οργάνωση και εκτέλεση εικαστικών δράσεων που περιλαμβάνουν συνεργασίες σχολείου-κοινότητας, και σχολείου-άλλων σχολείων.		
Δεξιότητα	4. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν, μέσα από άμεσες και έμμεσες εμπειρίες, απλές κοινωνικές έννοιες όπως Άνθρωπος, Περιβάλλον.		
Δεξιότητα	5. Να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για επίλυση προβλημάτων/συγκρούσεων μέσα από εικαστικές διαδραστικές δραστηριότητες.		

Δεξιότητα	6.Να αναπτύξουν δεξιότητες για τη συμμετοχή τους σε ομαδικές εργασίες με απώτερο σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.		
Δεξιότητα	7.Να αναγνωρίζουν και να μελετούν την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.		
Δεξιότητα	8.Να αξιολογούν την αισθητική αξία του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντός τους και να είναι σε θέση να διατυπώνουν και να προωθούν εισηγήσεις διαμόρφωσής του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.		
Δεξιότητα	9.Να παρατηρούν και να αξιοποιούν εικαστικά το χώρο και τόπο τους (εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, επισκέψεις και δράσεις στο άμεσο περιβάλλον).		
Δεξιότητα	10.Να προγραμματίζουν, σχεδιάζουν και κατασκευάζουν απλά σχέδια και μοντέλα διαμόρφωσης και ανάπλασης του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος.		
Δεξιότητα	11.Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της, το μήνυμα που μεταδίδει, και την επίδραση της στην καθημερινή ζωή, μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και άλλα μέσα (παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο).	11.Εξέταση της εικόνας σε έντυπη ή τηλεοπτική διαφήμιση: εντοπισμός των εικαστικών και άλλων στοιχείων της για δημιουργία δυνατού οπτικού μηνύματος και επηρεασμού του καταναλωτή. Σχεδιασμός της δικής τους διαφήμισης με στόχο τον επηρεασμό του καταναλωτή και κατανόηση του μηχανισμού «παραπλάνησης».	
Δεξιότητα	12. Να ξεχωρίζουν και κατανοούν τις διαφορές μεταξύ του πραγματικού και φανταστικού κόσμου που παρουσιάζονται μέσα από την τηλεόραση, κινηματογραφικές		

	ταινίες, κινούμενα σχέδια, διαφημιστικά σποτ, ηλεκτρονικά παιχνίδια, διαδίκτυο.		
Στάση	13. Να αντιληφθούν τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν και να διαμορφώνουν οι ίδιοι τον περιβάλλοντα χώρο τους.		
Στάση	14. Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους μέσα από εμπειρίες, παιγνιώδη δραστηριότητες και εικαστική έκφραση.		
Στάση	15. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους ανθρώπους και τους πολιτισμούς του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος.		
Στάση	16. Να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορές που τους κάνουν μοναδικούς, αλλά και ομοιότητες αφού μοιράζονται τις θεμελιώδεις αξίες της ανθρωπότητας.		
Στάση	17. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν την (θετική ή αρνητική) επίδραση των ΜΜΕ και άλλων μέσων στην καθημερινή τους ζωή.		

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου

Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

	Στόχοι	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Δείκτες Επιτυχίας
Γνώση	1.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της Κυπριακής και Παγκόσμιας καλλιτεχνικής δημιουργίας και να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους.		
Γνώση	2.Να γνωρίζουν τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης πατρίδας τους.		
Γνώση	3.Να αντιληφθούν το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.		
Γνώση	4.Να αντιλαμβάνονται τις διάφορες μορφές και είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία, τοπική και παγκόσμια, καθώς και την προέλευσή τους.		
Γνώση	5.Να κατανοούν, μέσα από τις άμεσες και έμμεσες εμπειρίες τους, ότι τα έργα τέχνης αντανakλούν τις αξίες, πεποιθήσεις και παραδόσεις ενός πολιτισμού, και είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής.		

Γνώση	6.Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν σύμφωνα με τις άμεσες και έμμεσες εμπειρίες τους.		
Γνώση	7.Να γνωρίζουν για την εργασία του εικαστικού καλλιτέχνη και να αντιληφθούν το ρόλο που παίζει το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον του στην καλλιτεχνική του δημιουργία.		
Δεξιότητα	8.Να εντοπίζουν και διακρίνουν χαρακτηριστικά της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου τους και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία. Να ανακαλύπτουν/συγκρίνουν κώδικες σε αυτά και να δικαιολογούν ένα εγχείρημά τους.		
Δεξιότητα	9.Να αναγνωρίζουν ότι η δική τους εμπειρία εξέτασης ενός έργου τέχνης/αντικειμένου μπορεί να είναι διαφορετική από την εμπειρία των θεατών που το είδαν όταν πρωτοφτιάχτηκε.		
Δεξιότητα	10.Να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο, επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους, και διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.		
Στάση	11.Να αντιληφθούν τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν και να διαμορφώνουν οι ίδιοι τον περιβάλλοντα χώρο τους .		
Στάση	12.Να εκτιμήσουν την αξία της ομαδικότητας και συμμετοχής τους σε εικαστικές δράσεις.		

Στάση	13.Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους ανθρώπους και τους πολιτισμούς του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος.		
Στάση	14.Να συνειδητοποιούν τις διαφορές αλλά και ομοιότητες των ανθρώπων, καθώς και τις διαφορετικές απόψεις/κρίσεις που μπορεί να έχουν για το ίδιο θέμα.		
Στάση	15.Να σέβονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, και να αποδέχονται τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.		
Στάση	16.Να γνωρίζουν και εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους.	16.Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον του σχολείου και της κοινότητας (δήμοι, εργαστήρια, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα).	

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΒΑΘΜΙΔΑ 3 ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ Α-Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

ΣΤΟΧΟΙ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Μορφικά Στοιχεία</p> <ul style="list-style-type: none">-Βασικά και δευτερεύοντα χρώματα, συμπληρωματικά, θερμά , ψυχρά και διαβαθμίσεις του χρώματος.-Η γραμμή ως μέσο έκφρασης συναισθημάτων.-Τόνος – τονική διαβάθμιση – φωτοσκίαση – όγκος (μολύβι, χρώμα).-Υφή (τραχεία , λεία, απαλή).-Μοτίβο – επανάληψη – ρυθμός.-Σύνθεση – τοποθέτηση – αναλογίες – μεγέθη.-Χώρος – αρνητικός / θετικός, προοπτική /βάθος.	<p>Επιδιώκετε οι μαθητές/τριες :</p> <ul style="list-style-type: none">-Να συνθέτουν έργα επιλέγοντας και χρησιμοποιώντας με ευαισθησία κατάλληλα μορφοπλαστικά στοιχεία.-Να αντιλαμβάνονται το δομικό και εκφραστικό ρόλο των στοιχείων και των αρχών της εικαστικής γλώσσας στα πλαίσια της σύνθεσης , τόσο στη δική τους εργασία όσο και στα έργα τέχνης γενικότερα.-Να αποδίδουν το ίδιο θέμα με διαφορετικές τεχνικές και υλικά, δίνοντας έμφαση σε διαφορετικά εικαστικά στοιχεία, ώστε να επιτύχουν ποικίλα εκφραστικά αποτελέσματα.-Να έχουν πειραματισθεί στη χρήση εργαλείων, υλικών και βασικών στοιχείων στο σχέδιο (μολύβι, κάρβουνο, εκ του φυσικού παρατήρηση και γραμμή , σχήμα τόνος, αναλογία)-Να επιλέγουν και πειραματίζονται στις δύο και στις τρεις διαστάσεις με διάφορα μέσα, παραδοσιακά και σύγχρονα(τεχνικές, εργαλεία και υλικά), επιδεικνύοντας ευχέρεια, πρωτοτυπία και δημιουργικότητα στη χρήση τους. Αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν διάφορες τεχνικές σχεδίου, ζωγραφικής, γλυπτικής και κατασκευών, χαρακτηριστικής, υφαντικής, ψηφιδωτού όπως και χρήση της φωτογραφίας, του βίντεο και του Η.Υ.	<ul style="list-style-type: none">-Μελέτη και εικαστική απόδοση της οπτικής πραγματικότητας, επιλέγοντας κατάλληλα στοιχεία της εικαστικής γλώσσας.-Μελέτη του τρόπου που τα εικαστικά στοιχεία χρησιμοποιούνται και λειτουργούν στα πλαίσια έργων τέχνης διάφορων τεχνοτροπιών και της εικόνας γενικότερα.-Ασκήσεις και εφαρμογές της φόρμας και του χώρου σε τρισδιάστατες κατασκευές.-Μελέτη , ασκήσεις και εφαρμογές αναφορικά με τη δομή και τη σύνθεση έργων τέχνης (τοποθέτηση, άξονες, αναλογίες, σχέσεις). Έμφαση σε διάφορες έννοιες όπως : ατμόσφαιρα/διάθεση, ρυθμός, αρμονία, αντίθεση, ισορροπία κ.λ.π.- Ασκήσεις και εφαρμογές απόδοσης τόνου/όγκου και χώρου.-Πειραματικές ασκήσεις και εφαρμογές με διάφορες παραδοσιακές και σύγχρονες τεχνικές και υλικά

<p>Πηγές/Θέματα</p> <p>-Από το φυσικό περιβάλλον/αρχιτεκτονική Ήθη, έθιμα και παραδώσεις. -Εμπειρίες, βιώματα. -Ιδέες, προσωπικοί και κοινωνικοί προβληματισμοί. -Διαθεματικές προσεγγίσεις με άλλες ειδικότητες. -Συμβολισμοί, αλληγορίες.</p> <p>Ιστορία της Τέχνης, κριτική, αισθητική εκτίμηση έργων τέχνης</p> <p>-Σύντομη αναφορά στους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της τέχνης από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι την Αναγέννηση (νεολιθική, αρχαϊκή, αρχαία ελληνική, αρχαία κυπριακή, αιγυπτιακή, μεσοποταμιακή, ετρουσκική , φαγιούμ. Βυζαντινή, μεσαιωνική, η τέχνη άλλων λαών, προαναγεννησιακή και αναγέννηση)</p>	<p>-Να εμπνέονται από το φυσικό περιβάλλον και να αποδίδουν εικαστικά τις εντυπώσεις τους με επιδεξιότητα και ευαισθησία.</p> <p>-Συνεργασία σχολείου – κοινότητας.</p> <p>-Να μελετήσουν την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση της ελεύθερης και κατεχόμενης πατρίδας μας.</p> <p>-Μελέτη και κριτική θεώρηση της παγκόσμιας ιστορίας της τέχνης και πολιτιστικής κληρονομιάς, της εξέλιξης της κοινωνίας μέσα από τις εικαστικές τέχνες. Κύρια χαρακτηριστικά της παγκόσμιας σύγχρονης τέχνης και των διαφόρων πολιτισμών. Εισαγωγή στο έργο καλλιτεχνών της παγκόσμιας τέχνης. Κριτική ανάλυση έργων τέχνης.</p> <p>-Μελέτη της τοπικής ιστορίας της τέχνης και της σύγχρονης κυπριακής καλλιτεχνικής δημιουργίας.</p> <p>-Να αντλούν αισθητική απόλαυση από έργα τέχνης, κυρίως από πρωτότυπα έργα σε μουσεία, πινακοθήκες και εργαστήρια καλλιτεχνών.</p> <p>-Να σέβονται την πολιτιστική κληρονομιά άλλων λαών.</p>	<p>-Καλλιέργεια της παρατηρητικότητας με θέματα από το φυσικό περιβάλλον (σχέδιο, ζωγραφική, σύνθεση)</p> <p>-Εμβάθυνση σε θέματα της επιλογής των μαθητών με σημειώσεις, έρευνα, προσχέδια και σειρές έργων.</p> <p>-Αισθητική παρέμβαση στον περιβάλλοντα σχολικό χώρο με την κατασκευή έργων μεγάλων διαστάσεων (ψηφιδωτά, ανάγλυφα, τρισδιάστατες κατασκευές).</p> <p>-Χρήση τεχνολογίας-λογισμικών προγραμμάτων για την δημιουργία animation , video, σε διαθεματική συνεργασία με άλλες ειδικότητες.</p> <p>-Μέσα από προβολές (διαφάνειες, βίντεο), μελέτη βιβλίων τέχνης και το διαδίκτυο, οι μαθητές να έλθουν σε επαφή και να εξοικειωθούν με τους σημαντικότερους σταθμούς της ιστορίας της τέχνης, διαχρονικά και παγκόσμια.</p> <p>- Σε συνεννόηση με τους καθηγητές , οι μαθητές να επιλέγουν , ατομικά ή σε συνεργασία, θέματα για μικρές μελέτες /παρουσιάσεις.</p> <p>-Επισκέψεις σε μουσεία, εκθεσιακούς χώρους και σε εργαστήρια καλλιτεχνών .</p> <p>-Οργάνωση επισκέψεων καλλιτεχνών στα σχολεία για παρουσίαση του εικαστικού τους έργου ή ακόμη και της δημιουργίας έργου με την εμπλοκή και των μαθητών.</p>
--	---	---

Βιβλιογραφία

Adejumo, C. (2002). Considering Multicultural Art Education. *Journal of Art Education*. 55, 2, 33-39.

Adey, J. (1987). Art History and Critical Studies in the Core Curriculum. *Journal of Art and Design in Education*. 6, 2, p. 203-209.

Angelides, P. (2004). Generation Division in Cyprus Education? Different Attitudes to Education from Younger and Older Teachers. *Educational Review*. 56, 1 pp. 65-76

Artists In Schools - Artist Run Workshops In Schools. <http://www.artistsinschools.co.uk/>

Artists in Schools. Available at <http://www.gcac.org/edu/>. Retrieved 15/4/09

Avgousti, N. (2002), Evaluating a Multicultural Art Curriculum. Paper submitted for the requirements of the module Art, Craft and Design and Cultural Diversity, University of Surrey Roehampton

Ballengee-Morris, C. & Stuhr, L. P. (2001). Multicultural Art and Visual Cultural Education in a Changing World. *Journal of Art Education*. 54, 4, 6-13.

Banks, A. J. (2004). Race, knowledge construction, and education in the USA: lessons from history. In Ladson-Billings, G. and Gillborn, D. (Eds.), *The RoutledgeFalmer Reader in Multicultural Education* (pp. 16-34). London and New York: RoutledgeFalmer.

Bolin, E. P. & Blandy, D. (2003). Beyond Visual Culture: Seven Statements of Support for Material Culture Studies in Art Education. *Studies in Art Education*. 44, 3, p. 246-263.

Boughton, D. & Mason, R. (Eds.). (1999). *Beyond Multicultural Art Education: International Perspectives*. Munster; New York; Munchen; Berlin: Waxmann.

Cahan, S. & Kocur, Z. (Eds.). (1996). *Contemporary Art and Multicultural Education*. London: Routledge.

Chalmers, G. (1996). *Celebrating Pluralism: Art Education and Cultural Diversity*, Los Angeles: The J. Paul Getty Trust.

Community artists for Education. <http://arts.unitec.ac.nz/artistsinschools/>. Retrieved 20/5/09.

D.L. Smith-Shank, (Ed.). (2004). *Semiotics and Visual Culture: Sights, Signs, and Significance*. Reston, VA: The National Art Education Association.

Davenport, M (2000). Culture and Education: Polishing the Lenses. *Studies in Art Education*. 41, 4, p. 361-375.

Dissanayake, E. (1992). *Homo Aesthetics. Where Art Comes From and Why*. Seattle and London: University of Washington Press.

Dobbs, S. M. (1998). *Learning in and Through Art : A Guide to Discipline-Based Art Education*. Los Angeles: Getty Education Institute for the Arts.

- DUNCUM, P. (2002). Visual Culture Art Education: Why, What and How, *The International Journal of Art and Design Education*. 21.1. 14-23.
- Efland A., Freedman, K. and Stuhr, P., *Postmodern Art Education: An approach to Curriculum*. USA: National Art Education Association, 1996
- Eisner, E. (2003) *What Do the Arts Teach?* *International Journal of Arts Education*, Taiwan, Vol 1, No. 1, pp. 7–17.
- Epstein, A.S. & Τρίμη, Ε. (2005). *Εικαστικές Τέχνες και Μικρά Παιδιά. Ενισχύοντας τους Μικρούς Καλλιτέχνες*. Αθήνα: Τυποθήτω-Γιώργος Δαρδανός
- Freedman K., *Leading to Creativity: Responding to Policy in Art Education*, in *International Dialogues about Visual Culture, Education and Art*, Mason R. and Eca T. (Editors), Intellect Books, 2008.
- Freedman K., *Teaching visual culture: curriculum, aesthetics, and the social life of art*, Teachers College Press, New York and London, 2003
- Freedman, K. (1994). *Interpreting Gender and Visual Culture in Art Classrooms*, *Studies in Art Education*. 32. 1. 157-170.
- Freedman, K. (2003). *Teaching visual culture: Curriculum, Aesthetics, and the social life of art*. New York: Teachers College Press.
- Freedman, K. and Hernandez, F. (1998). *Curriculum, Culture, and Art Education. Comparative Perspectives*. New York: State University of New York.
- Garber, 2004
- Hadjipavlou, T. M. (1996). *A Partnership of Cyprus between Peace Education and Conflict Resolution: The Case*.
- Hardy, T., *Art education in a postmodern world: collected essays*, Intellect Books, 2006
- Hickman, H. (2008). *The Nature of Research in Arts*. In Hickman, H. (editor). *Research in Art and Design Education*. Bristol, Chicago: Intellect. P. 15-24.
- HOOPER-GREENHILL, E. (2000a). *Museums and the Interpretation of Visual Culture*. London: Routledge.
- Howkins J., *Creative Ecologies*, University of Queensland Press, 2009
- La Porte, M. A. (2008). *Art Curriculum Influences: A National Survey*. *Studies in Art Education*. 49, 4, pp. 358-370.
- Lampela, 2001
- Larkou, F. (2000). *Can I Use Mary Erickson's Approach to Improve my Teaching of Art History in a Cypriot Primary School Classroom?* MA dissertation, University of Surrey Roehampton.
- Larkou, F. (2009). *Using Artefacts to Promote Cultural Understanding in Cypriot Primary Schools*. In Neophytou, L. (Ed.). *Proceedings from the international conference Citizenship Multiculturalism Cosmopolitanism*.

- Learning in the Visual Age: The Critical Importance of Visual Arts Education. (2009) National Art Education Association, Reston VA
- Martin, A.G. & Hottmann, A., Media Education Across the Curriculum, Berlin 2006
- Mason, R. (2004). The Meaning and Value of Craft. In Hickman, R. (2nd edition) (Ed.). Art Education 11-18. p. 124-142.
- Media education: literacy, learning, and contemporary culture, David Buckingham, Wiley-Blackwell, 2003
- Papanicolaou, N. (1998) An Investigation into Art Museums and Primary Art Education in Cyprus, unpublished MA Dissertation, University of Surrey Roehampton
- Pavlou, V (2003) Sixth grade pupils' attitudes to art and the influence of their teachers' art specialisation. Unpublished PhD Thesis. Institute of Education, University of London.
- Pringle, E. (2002). The role of artists in sites for learning. London: The Arts Council of England.
- Savva, A. & Trimis, E. (2005). Young children's responses to contemporary exhibits: The role of artistic experiences. International Journal of Education and the Arts, 6, 13.
- Szekely, G. and Szekely, I., Video Art for the Classroom, USA: National Art Education Association, 2005
- Tavin, K. (2005). Opening re-remarks: Critical antecedents of visual culture in art education. Studies in Art Education, 47(1), 5-22.
- Trimis, E. & Savva, A. (2008). The in-depth approach: Young children's artistic learning in the context of museum environment and other cultural settings. In M. J. Narey (Ed) Making meaning: Constructing Multimodal perspectives of Languages, Literacy and Learning through Arts-Based Early Childhood Education. USA: Springer.
- Trimis, E. & Savva, A. (2009). Artistic learning in relation to young children's chorotopos: An in depth approach to early childhood visual culture education. Early Childhood Education Journal, (36), 5.
- The New Zealand Curriculum for English Medium Teaching and Learning in Years 1-13. Wellington. Ministry of Education.
- The Ontario Curriculum, Grades 1-8. The Arts (1998). Ontario. Canada.
- Zembylas, M. (2008). Trauma, justice and the politics of emotion: the violence of sentimentality in education. Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education. 29, 1, p. 1-17.
- Στόχοι σχολικής χρονιάς 2008 – 2009, ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, 27 Αυγούστου 2008
- Παπαμάρκου Σ. (2006), Τέχνη και Διαθεματικότητα, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
- Τρίμη, Ε. (1996). Ένα εξελικτικό Εικαστικό Πρόγραμμα για την Προσχολική Εκπαίδευση βασισμένο στις αρχές της Ολιστικής και της Εις Βάθος Προσέγγισης- «Ερευνητική Εφαρμογή με χάρτινο –άχρηστο υλικό», Ερευνώντας τον Κόσμο του Παιδιού , 2, 137-152.

Γραφικές Τέχνες

4ωρο μάθημα κατεύθυνσης

Ζούμε στην «εποχή της εικόνας» όπου ο σύγχρονος άνθρωπος υφίσταται καταιγισμό οπτικών μηνυμάτων από ποικίλες πηγές και με διάφορους τρόπους και μέσα.

Ο ρόλος της Γραφιστικής είναι ουσιαστικός καθώς παρέχει θεωρητικές και εφαρμοσμένες γνώσεις, που αναπτύσσουν την οπτική αντίληψη, την αισθητική καλλιέργεια, την ικανότητα χρήσης υλικών και μέσων σε όλα τα επίπεδα έρευνας και εφαρμογής, που αφορούν τον επικοινωνιακό τομέα. Με την πληθώρα των εφαρμογών της εξυπηρετεί την άμεση μετάδοση του οπτικού μηνύματος.

Ο Γραφίστας ερευνά, αναλύει, επιλέγει, ιεραρχεί και συνθέτει τα κατάλληλα στοιχεία, έτσι ώστε το έργο του να είναι λειτουργικό, αισθητικά άρτιο, πλήρες και κατανοητό. Το δημιουργικό έργο του Γραφίστα εισβάλλει πολλαπλά στην καθημερινή μας ζωή και επηρεάζει άμεσα το αισθητικό επίπεδο του κοινωνικού συνόλου.

Γραφιστική είναι η εφαρμοσμένη τέχνη που χρησιμοποιεί στοιχεία όπως εικόνες, γράμματα, κείμενα και σχέδια για τη δημιουργία χρηστικών έργων οπτικής επικοινωνίας, έντυπης ή ηλεκτρονικής μορφής. Ασχολείται ειδικότερα με τη σελίδωση βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων, με το σχεδιασμό γραμμάτων, συμβόλων, σημάτων, λογότυπων (οπτικής ταυτότητας), συσκευασίας, εντύπων, αφίσας, γραμματοσήμων, χαρτονομισμάτων, ακόμη και με τη δημιουργία ιστοσελίδων στο διαδίκτυο.

Μαθησιακές Μονάδες για το 4ωρο μάθημα κατεύθυνσης Β΄ και Γ΄ Λυκείου:

Γραφικές Τέχνες

Γραφικές Τέχνες 1 (Β΄ Λυκείου)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα εξοικειωθεί με τους τομείς και τα προϊόντα του γραφιστικού σχεδιασμού, καθώς και τις τέχνες και τα επαγγέλματα που ασχολούνται με την επικοινωνία και τα μέσα διάδοσής της.

Θα μάθει τις τεχνικές, τα όργανα και τα υλικά όπως χρησιμοποιούνται στο εργαστήριο Γραφιστικής στα διάφορα στάδια της διαδικασίας του σχεδιασμού.

- 1. Καλές Τέχνες και Εφαρμοσμένες Τέχνες**
- 2. Η Γραφιστική ως τρόπος επικοινωνίας**
- 3. Τομείς και προϊόντα του Γραφιστικού Σχεδιασμού (Graphic Design)**
- 4. Επαγγέλματα του κλάδου των Γραφικών Τεχνών**
- 5. Σχεδιαστικά όργανα - μέσα και υλικά**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none"> • Παρατηρεί και ερμηνεύει το περιβάλλον του/της όπως εκφράζεται μέσα από τα προϊόντα του Γραφιστικού σχεδιασμού και της εικαστικής επικοινωνίας. • Μελετά και διερευνά την ιστορική εξέλιξη της επικοινωνίας και ανακαλύπτει τις βασικές αρχές της γλώσσας των συμβόλων και της εικόνας. • Μελετά και κατανοεί τους 4 βασικούς τομείς μέσα στις Γραφικές Τέχνες, (σχεδιασμό για οργανισμούς, σχεδιασμό εκδόσεων, συσκευασία και διαφήμιση). • Μελετά και αξιολογεί τους τομείς και τα επαγγέλματα του κλάδου των Γραφικών Τεχνών. • Συσχετίζει τις Καλές με τις Εφαρμοσμένες Τέχνες. • Απαριθμεί τις ομοιότητες και τις διαφορές Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών. • Ευαισθητοποιηθεί στη διάκριση των πολυδιάστατων εκφραστικών δυνατοτήτων της Γραφιστικής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συλλέγει προϊόντα Γραφικών Τεχνών και τα τοποθετούν στο μπλοκ αποκομμάτων. • Επισκέπτεται εκθέσεις ή επιχειρήσεις Γραφικών Τεχνών και τυπογραφεία με σκοπό να γνωρίσει τους τομείς και τα επαγγέλματα των Γραφικών Τεχνών. • Αναγνωρίζει, χρησιμοποιεί με ασφάλεια και συντηρεί τα βασικά σχεδιαστικά όργανα, που χρησιμοποιούνται στο εργαστήριο Γραφικών Τεχνών. • Αναγνωρίζει και χρησιμοποιεί με φειδώ τα υλικά σε μια εργασία Γραφικών Τεχνών, επιλέγοντας τις κατάλληλες τεχνικές και μεθόδους για την κάθε περίπτωση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογεί την επικοινωνία ως προϋπόθεση ύπαρξης αποστολέα – παραλήπτη. • Οριοθετεί το ρόλο του Γραφίστα. • Διακρίνει ότι ο Γραφίστας εκτός από δημιουργός είναι παρατηρητής-ρυθμιστής ιδεών και πληροφοριών. • Αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα της Γραφιστικής στην ανάπτυξη κουλτούρας.

ΑΠΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα αναγνωρίσει τα μορφικά στοιχεία της εικαστικής γλώσσας και θα εκτιμήσει τη θεμελιώδη σημασία τους.

Θα διαχειρίζεται τις αρχές σχεδιασμού για την έκφραση σκέψεων, συναισθημάτων και μηνυμάτων.

1. **Σημείο - Θέση σημείου σε συγκεκριμένη επιφάνεια**
2. **Γραμμή - Κατακόρυφη, οριζόντια, πλάγια, καμπύλη**
3. **Σχήματα**
Απόλυτα γεωμετρικά σχήματα
Συμβολισμός των σχημάτων
4. **Τόνος - Τονική κλίμακα**

ΧΡΩΜΑ

1. **Βασικά και συμπληρωματικά χρώματα**
2. **Τόνος - απόχρωση - ένταση**
3. **Χρωματικός κύκλος**
4. **Θερμά και ψυχρά χρώματα**
5. **Συμβολισμός των χρωμάτων**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Διακρίνει τη λειτουργικότητα του χρώματος σε ποικίλα έντυπα.• Ονομάζει τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα• Προσδιορίζει τις αρμονίες και τις αντιθέσεις σε Γραφιστικές εφαρμογές.• Ορίζει τα βασικά στοιχεία του χρώματος.• Εμπλέκει ορθούς χρωματικούς συμβολισμούς στη σύνθεσή του.	<ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίζει και χρησιμοποιεί ορθά τα κατάλληλα πενάκια για σκιάσεις με πολλαπλές γραμμές και κουκίδες.• Αναγνωρίζει τις ιδιότητες και δυνατότητες έκφρασης, εφαρμόζοντας τη σκίαση με πολλαπλές γραμμές ή κουκίδες.• Εφαρμόζει την τεχνική μεταφοράς σχεδίου ή εικόνων (trace over) σε ριζόχαρτο.	<ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίζει τη σημασία του συμβολισμού των χρωμάτων και τη συσχετίζει με τη ζωή.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα εκτιμήσει την εικαστική αξία των τυπογραφικών στοιχείων (γράμματα, αριθμοί, σημεία σύμβολα και ό,τι άλλο περιλαμβάνει μια τυπογραφική οικογένεια), σε συνάρτηση με την ιστορική και πολιτισμική τους προέλευση. Θα ευαισθητοποιηθεί επίσης στη δημιουργική και εκφραστική γλώσσα του τυπογραφικού σχεδιασμού.

- 1. Ιστορική εξέλιξη της γραφής και του τυπογραφικού γράμματος**
- 2. Σχεδιασμός γραμμάτων και αριθμών**
- 3. Διερεύνηση φόρμας χαρακτήρων**
- 4. Τα τυπογραφικά στοιχεία δημιουργούν εικόνες**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none"> • Ερευνά και εμπλουτίζει το μπλοκ αποκομμάτων του με χαρακτηριστές διαφόρων μεγεθών και με δημιουργικές λύσεις τυπογραφικού σχεδιασμού. • Μελετά τη φόρμα ενός χαρακτήρα, αντιμετωπίζοντάς τον ως εικόνα. • Πειραματίζεται με τον αρνητικό και θετικό χώρο του χαρακτήρα όταν τοποθετηθεί σε ένα πλαίσιο. • Μελετά την εξέλιξη της γραφής και αιτιολογεί την ανάγκη αυτής της εξέλιξης. • Κατονομάζει και περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά του τυπογραφικού στοιχείου. • Διακρίνει την ιστορική πορεία της εξέλιξης των Ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων σε σχέση με την Ελληνική Ιστορία και τη σημασία που είχε η Ελληνική τυπογραφία στη διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας. • Ερευνά, συγκρίνει και ταξινομεί σειρές γραμμάτων ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. • Αναγνωρίζει πως η μορφή ενός τεχνουργήματος, αντιπροσωπευτικού ενός τόπου και μιας εποχής, και η μορφή των γραμμάτων της επιγραφής του εναρμονίζονται. • Εντοπίζει τους λόγους 	<ul style="list-style-type: none"> • Εκτελεί άσκηση γεωμετρικής σχεδίασης χαρακτήρων. • Δημιουργεί ενδιαφέρουσες λύσεις τυπογραφικού σχεδιασμού που αποτελούνται από δύο ή περισσότερες λέξεις. • Σχεδιάζει γράμματα και προτείνει διάφορες παραλλαγές τους ανάλογα με το πλάτος, την κλίση και τις προεξοχές τους. • Ερευνά ένα διατηρητέο ιστορικό οικισμό, εντοπίζει τα χαρακτηριστικά της τεχνοτροπίας των κτισμάτων του, επιλέγει τα πιο σημαντικά και δημιουργεί μια νέα γραμματοσειρά. • Εντοπίζει τους τρόπους στοίχισης των κειμένων από διάφορα έντυπα και τα ταξινομεί σε κατηγορίες. • Επιλέγει τον καταλληλότερο τρόπο στοίχισης και με τη χρήση παραγράφων και πρωτογράμματος δημιουργεί αρμονικό και ευανάγνωστο κείμενο. • Φιλοτεχνεί το πρωτόγραμμα κειμένου σε σχέση με το νόημα και το ύφος του. • Αξιοποιεί τις εικαστικές δυνατότητες των στοιχείων και πειραματίζεται για τη δημιουργία εικόνας, επιλέγοντας τα κατάλληλα γράμματα. • Εντοπίζει τις 	<ul style="list-style-type: none"> • Διακρίνει και αναλύει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των διαφόρων συστημάτων γραφής και εξασκείται στη σχεδίασή τους. • Διατυπώνει και αξιολογεί τις συνέπειες που είχε στη διαμόρφωση της κοινωνίας η εξέλιξη αυτή. • Αναγνωρίζει και δικαιολογεί τις σημαντικές αλλαγές που συντελέστηκαν στην ανθρώπινη κοινωνία και την οργάνωσή της από τη μαζική αναπαραγωγή του γραπτού λόγου. • Συγκρίνει τη γραμματοσειρά του με αυτές των άλλων ομάδων, αναλύει τις ιδιότητες της κάθε μιας και κρίνει το τελικό αποτέλεσμα. • Αξιολογεί την καταλληλότητα της γραμματοσειράς, το μέγεθος των γραμμάτων και τον τρόπο στοίχισης που επέλεξε και κρίνει το αποτέλεσμα.

<p>που οδήγησαν στην εξέλιξη της στοιχειοθεσίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ορίζει το θετικό και αρνητικό χώρο των γραμμάτων, εντοπίζει τις καταλληλότερες γραμματοσειρές και τις αξιοποιεί για να προτείνει συνθέσεις όπου η συνύπαρξη θετικού και αρνητικού χώρου είναι αλληλοεξαρτώμενη στη δημιουργία μιας εικόνας. • Αναγνωρίζει ότι υπάρχει ποικιλία από οικογένειες και τύπους γραμμάτων και ότι η κατάλληλη επιλογή γραμματοσειράς μπορεί να εξασφαλίσει πιο άμεση μετάδοση του μηνύματος. 	<p>καταλληλότερες γραμματοσειρές και τις αξιοποιεί για να αποδώσει το νόημα μιας λέξης.</p>	
--	---	--

ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΣΧΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ - ΣΤΥΛΙΖΑΡΙΣΜΑ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα γνωρίσει τη διαδικασία που ακολουθείται για τη δημιουργία μιας απλοποιημένης και σχηματοποιημένης εικόνας. Θα αναγνωρίσει ότι μια εικόνα που αποδίδεται με αφαιρετικό τρόπο, μεταδίδει έμμεσα και περιεκτικά ένα σύνθετο και εκτεταμένο μήνυμα σε ανθρώπους με διαφορετική κουλτούρα και γλώσσα και δημιουργεί σύμβολα και σήματα ως μέσα οπτικής επικοινωνίας και κουλτούρας.

- 1. Η διαδικασία της απλοποίησης και σχηματοποίησης μιας πολύπλοκης εικόνας**
- 2. Ανάλυση και σύνθεση της φόρμας φυσικών μορφών ή βιομηχανικών αντικειμένων με πολύ απλές γραμμές, σχήματα και τόνους**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">Αιτιολογεί την ανάγκη εξέλιξης της επικοινωνίας, μέσω ενός διεθνούς κώδικα σημάτων.Διακρίνει τη βαθύτερη σημασία των συμβόλων και το ρόλο που αυτά διαδραματίζουν στον τρόπο αντίληψης και εμπέδωσης των εννοιών.	<ul style="list-style-type: none">Πειραματίζεται με διάφορα σχεδιαστικά υλικά σε απλές διερευνητικές ασκήσεις.Προτείνει και δημιουργεί νέα σύμβολα.	<ul style="list-style-type: none">Αξιολογεί ότι το μήνυμα που τελικά μεταδίδει μία εικόνα προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη σύνθεση των οπτικών συστατικών στοιχείων που την αποτελούν.

ΛΟΓΟΤΥΠΟ – ΣΗΜΑ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα αναγνωρίσει τα σύμβολα και σήματα ως μέσα οπτικής επικοινωνίας και κουλτούρας, ως αέναα σύμβολα πολιτισμικής ταυτότητας. Θα διερευνήσει τα στάδια σχεδιασμού ενός επιτυχημένου λογότυπου/σήματος και θα δημιουργήσει ποικίλες εφαρμογές οπτικής ταυτότητας.

- 1. Η διαδικασία του σχεδιασμού**
- 2. Σήμα και λογότυπο**
- 3. Χαρακτηριστικά ενός επιτυχημένου λογότυπου/σήματος**
- 4. Εφαρμογές οπτικής ταυτότητας**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Επινόει ποικίλες εναλλακτικές αισθητικές και τεχνικές λύσεις σε ένα Γραφιστικό πρόβλημα.• Ορίζει την εξέλιξη των εμπορικών σημάτων και αναλύει το ρόλο τους κατά το ιστορικό παρελθόν.• Ορίζει και αναλύει τι είναι η οπτική ταυτότητα και εντοπίζει εφαρμογές της.• Αναγνωρίζει τι είναι το λογότυπο (logotype) και το σήμα και με ποιο τρόπο χρησιμοποιούνται.• Εντοπίζει τα στοιχεία που συνθέτουν ένα λογότυπο/σήμα.• Διακρίνει τα χαρακτηριστικά ενός πετυχημένου λογότυπου/σήματος.• Ερευνά, συγκρίνει και ταξινομεί λογότυπα ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.• Εμπνέεται από ποικίλα ερεθίσματα για να επιλέγει και μορφοποιεί τις ιδέες του/της.	<ul style="list-style-type: none">• Χρησιμοποιεί ορθή σύζευξη εικόνας και κειμένου, πειραματίζεται και δημιουργεί πρωτότυπα λογότυπα.• Προτείνει εφαρμογές των λογότυπων/σημάτων σε διάφορα έντυπα, αυτοκίνητα και κτήρια.	<ul style="list-style-type: none">• Διακρίνει την αναγκαιότητα της οπτικής ταυτότητας σε εταιρίες και οργανισμούς και εκτιμά την αποτελεσματική της εφαρμογή.• Κρίνει το αποτέλεσμα της εργασίας του/της όπως και των συμμαθητών/τριών του/της και αξιολογεί την καταλληλότητα και ποιότητα της κάθε πρότασης.

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα μάθει όσα αφορούν τη σχεδίαση συσκευασίας προϊόντων, τη σημασία της συσκευασίας για την προώθηση ενός προϊόντος και όσα σχεδιαστικά στοιχεία αφορούν μια ολοκληρωμένη πρόταση συσκευασίας βασισμένη σε διαφημιστικά αλλά και νομικά πλαίσια.

Ο/Η μαθητής/τρια θα διερευνήσει και θα εφαρμόσει τα στάδια και τις διαδικασίες σχεδιασμού μιας συσκευασίας.

1. **Ιστορικά στοιχεία**
2. **Είδη συσκευασίας**
3. **Σχεδίαση κουτιού**
4. **Ετικέτα**
5. **Τσάντα**
6. **Χαρτί περιτυλίγματος**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Ορίζει την εξέλιξη της συσκευασίας και αιτιολογεί την ανάγκη αυτής της εξέλιξης σε σχέση με τη μεταφορά και τη διατήρηση των προϊόντων.• Διακρίνει και ορίζει τα είδη και τα υλικά συσκευασίας προϊόντων.• Διακρίνει και διατυπώνει τα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα μιας συσκευασίας ανάλογα με τα προϊόντα για τα οποία θα χρησιμοποιηθεί.• Ορίζει και αναλύει τις προδιαγραφές συσκευασίας.• Επιλέγει το σωστό υλικό και τη σωστή συσκευασία,	<ul style="list-style-type: none">• Εντοπίζει τους λόγους διαφοροποίησης της συσκευασίας του προϊόντος που θα σχεδιάσει από τις υφιστάμενες συσκευασίες παρόμοιων προϊόντων, και δημιουργεί φρέσκες και ενδιαφέρουσες σχεδιαστικές προσεγγίσεις που συγχρόνως θα καθιερώνουν το προϊόν στην αγορά.• Εντοπίζει διαφορετικά αναπτύγματα και συγκρίνει τον τρόπο που διπλώνουν, για να δημιουργηθεί το κουτί.• Δημιουργεί απλά αναπτύγματα συσκευασιών και εφαρμόζει σε αυτά τα	<ul style="list-style-type: none">• Διατυπώνει και αξιολογεί τις συνέπειες που είχε στη διαμόρφωση του εμπορίου, και στην «κατάκτηση» του καταναλωτή η εξέλιξη αυτή.• Συγκρίνει όμοια προϊόντα στους χώρους πωλήσεως προϊόντων (π.χ. υπεραγορές), και διακρίνει τις βασικές ενδείξεις στις συσκευασίες ως συνειδητοποιημένος/η καταναλωτής/τρια.• Συγκρίνει, αξιολογεί και ασκεί εποικοδομητική κριτική σε σχεδιαστικές λύσεις και αιτιολογεί τις απόψεις του/της.• Συγκρίνει όμοια

<p>έχοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και τις προδιαγραφές συσκευασίας του.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπίζει τα στοιχεία σχεδιασμού σε μια συσκευασία, κρίνει την αποτελεσματικότητά τους και διατυπώνει την άποψή του/της. • Απαριθμεί τα βασικά στοιχεία σχεδίασης του κουτιού. 	<p>διάφορα στοιχεία σχεδίασης και πληροφόρησης.</p>	<p>προϊόντα σε διαφορετικές συσκευασίες, εντοπίζει και προτείνει την καταλληλότερη συσκευασία για την προστασία και μεταφορά των προϊόντων και δικαιολογεί την άποψή του/της</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προτείνει υλικά φιλικά προς το περιβάλλον, και προβάλλει τη σημασία του περιορισμού σπατάλης πρώτων υλών και της ανακύκλωσης.
--	---	--

Γραφικές Τέχνες 2 (Γ΄ Λυκείου)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Ειδικός Σκοπός

Επιδιώκεται ο/η μαθητής/τρια να αναγνωρίσει ότι η Γραφιστική είναι μια μορφή οπτικής επικοινωνίας και κουλτούρας, μια διαδικασία στην οποία οι οπτικές πληροφορίες διαμορφώνονται σε σύνολο, ώστε να μεταφερθεί ένα συγκεκριμένο μήνυμα. Εμβαθύνει στην οπτική γλώσσα μέσα από πολύπλευρες δραστηριότητες και καλλιεργείται ως δημιουργός αλλά παράλληλα και ως θεατής.

1. **Ενότητα**
2. **Ποικιλία**
3. **Ισορροπία**
4. **Κλίμακα**
5. **Ρυθμός**
6. **Αρμονία**
7. **Έμφαση**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none"> • Παρατηρεί και ορίζει τις αλληλεπιδράσεις των οπτικών στοιχείων σε ένα σχέδιο • Εξηγεί με ποιο τρόπο η τοποθέτηση των στοιχείων μέσα στη σύνθεση προσδίδει κατάλληλες αξίες και μηνύματα, τόσο το καθένα ξεχωριστά όσο και σε σχέση μεταξύ τους. • Ορίζει και εντοπίζει το οπτικό βάρος. • Ορίζει την ισορροπία μιας σύνθεσης. • Διερευνά συμμετρικές και ασύμμετρες συνθέσεις. • Ορίζει τι είναι σύνθεση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογεί ότι το μήνυμα που τελικά μεταδίδει μία εικόνα προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη σύνθεση των οπτικών συστατικών στοιχείων που την αποτελούν. • Πειραματίζεται με ποικίλες διαφημίσεις ώστε να οπτικοποιεί / μεταβάλλει με εύγλωττο όσο και με μεταφορικό τρόπο το κεντρικό νόημα μιας διαφήμισης. • Σχεδιάζει συνθέσεις με ποικίλες ισορροπίες. • Πειραματίζεται και σχεδιάζει συμμετρικές και ασύμμετρες συνθέσεις. • Σχεδιάζει απλές συνθέσεις, εφαρμόζοντας τους παράγοντες που καθορίζουν μια σύνθεση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναλύει τους παράγοντες που καθορίζουν τη σύνθεση. • Εξηγεί με ποιο τρόπο ο Γραφίστας οργανώνει το έργο του με βάση τη δομή στη σύνθεση. • Ανακαλύπτει τρόπους αξιοποίησης των στοιχείων της σύνθεσης του έργου και αναγνωρίζει ότι οι τρόποι αυτοί χρησιμοποιούνται για να προβληθεί το νόημά του. • Αναλύει τη μορφή και το περιεχόμενο σε έργα Γραφιστικής. • Διακρίνει τη δομή σε Γραφιστικές συνθέσεις. • Κρίνει το έργο του προσδιορίζοντας τα θετικά στοιχεία και τις πιθανές αδυναμίες του. • Αποδέχεται την κριτική των άλλων για το έργο του.

ΑΦΙΣΑ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα μάθει για τις μορφές μιας αφίσας και τα χαρακτηριστικά της. Πώς μια αφίσα λειτουργεί ως επικοινωνιακό εργαλείο προβολής και προώθησης προϊόντων ή και υπηρεσιών, αναγγέλλει πολιτιστικές ή άλλες εκδηλώσεις και ακόμα πληροφορεί και ευαισθητοποιεί για διάφορα κοινωνικά θέματα.

1. Η ιστορία της αφίσας και η πορεία της μέσα στο χρόνο
2. Είδη αφίσας: Προϊόντων, Πολιτική και Κοινωνική
3. Σύνθεση αφίσας:
Σλόγκαν
Κείμενο
Εικονογράφηση

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίζει και αναφέρει το ρόλο της Αφίσας διαμέσου της ιστορίας ως το βασικό μέσο «διάδοσης ειδήσεων».• Δικαιολογεί την εξέλιξη και διαμόρφωση της Αφίσας μέσα από τα κινήματα του εικοστού αιώνα, και διακρίνει και καταγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά των κινήματων αυτών.• Κατανοεί και υπογραμμίζει το ρόλο της Αφίσας στη διαφημιστική εκστρατεία.• Αναγνωρίζει και κατατάσσει τις διαφημίσεις σε κατηγορίες μέσα από τα βασικά χαρακτηριστικά τους και τα μηνύματα που στέλνουν.• Ιεραρχεί και αναλύει τη βασική ιδέα και το μήνυμα που θα πρέπει να	<ul style="list-style-type: none">• Επιλέγει σχεδιαστικές λύσεις και διαμορφώνει δυναμικές συνθέσεις, για την όσο πιο δυνατή υποστήριξη του μηνύματος της Αφίσας.	<ul style="list-style-type: none">• Αναλύει και αξιολογεί τις μορφές της Αφίσας κατά τη διάρκεια των παγκοσμίων πολέμων (πολεμική και πολιτική προπαγάνδα).• Συγκρίνει και αξιολογεί το αποτέλεσμα της δικής του εργασίας με εκείνη των άλλων συμμαθητών/ριών του και επιλέγει την καταλληλότερη πρόταση.

προβάλλεται ξεκάθαρα σε μια αφίσα, ως μέσο προώθησης προϊόντων και ιδεών.		
---	--	--

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα μάθει για τις μορφές ενός διαφημιστικού εντύπου και τα χαρακτηριστικά του. Πώς ένα έντυπο λειτουργεί ως επικοινωνιακό εργαλείο προβολής και προώθησης προϊόντων ή και υπηρεσιών, αναγγέλλει πολιτιστικές ή άλλες εκδηλώσεις και ακόμα πληροφορεί και ευαισθητοποιεί για διάφορα κοινωνικά θέματα.

1. Έντυπη Διαφήμιση
2. Σλόγκαν
3. Κείμενο
4. Εικονογράφηση
5. Διαφημιστικό έντυπο - Πολύπτυχο
6. Διαφημιστική καταχώρηση

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none"> • Ορίζει και να αναλύει τους βασικούς σκοπούς ενός εντύπου. • Αναγνωρίζει και καταγράφει τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη μορφή ενός εντύπου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργάζεται πληροφορίες και εικόνες, τις χωρίζει και τις ιεραρχεί ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους, με απώτερο στόχο την απόδοση ποιότητας και χαρακτήρα στο προϊόν ή την υπηρεσία που διαφημίζει. 	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπλέκεται σε ποικίλες και σύνθετες δραστηριότητες έρευνας, σύγκρισης και καταγραφής μορφών διαφημιστικών εντύπων, και συνεργάζεται με τους/τις συμμαθητές/τριες του/της για ταξινόμηση και κριτική των αποτελεσμάτων.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΩΝ – ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα αναλύει την εικαστική προσέγγιση εκδόσεων ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Θα κατανοεί ότι το πλέγμα είναι το στοιχείο-κλειδί της δομής στο σχεδιασμό μιας έκδοσης.

Θα αξιολογεί τη σημασία της εικονογράφησης και της δημιουργικής χρήσης της φωτογραφίας στην έκδοση και θα πειραματίζεται και εκτελεί σχεδιαστικές παραλλαγές.

1. Πλέγμα
2. Στήσιμο σελίδας (Lay out)
3. Αισθητική στοιχειοθεσία κειμένων:
Στοιχίση
Τίτλοι
Πρωτογράμματα
4. Εξώφυλλο περιοδικού
5. Σαλόني περιοδικού

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Μελετά και αναγνωρίζει τη μέθοδο σχεδιασμού των σελίδων των περιοδικών εκδόσεων.• Κατανοεί τις τεχνικές απόδοσης του δειγματικού κειμένου.• Διακρίνει τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα κείμενα, οι φωτογραφίες και οι εικόνες σε περιοδικά μαζικής κυκλοφορίας και κατανοεί τους στόχους των δημιουργών τους.• Διερευνά ιδέες και τεχνικές σχεδιασμού των στοιχείων (στοιχεία με περίγραμμα, σκιές, υφή, χρώμα, εικονογράφηση με στοιχεία, χαρακτήρες σε	<ul style="list-style-type: none">• Εκτελεί άσκηση διάταξης σελίδας σχεδιάζοντας πλέγματα. Πειραματίζεται στο σχεδιασμό απλού και σύνθετου πλέγματος.• Σχεδιάζει δειγματικά κείμενα με διαφορετικούς τρόπους στοιχίσης και διαφορετικά μεγέθη στοιχείων.• Εκτελεί τη σχεδιομελέτη που βασίζεται στη διάταξη δύο σελίδων περιοδικής έκδοσης.	<ul style="list-style-type: none">• Παρουσιάζει την τελική του εργασία, αιτιολογώντας την πρότασή του με επιχειρήματα.• Ασκεί εποικοδομητική κριτική στις εργασίες των συμμαθητών/τριών του και λαμβάνει υπόψη την κριτική που του γίνεται.

καμπύλη). • Διερευνά ιδέες και τεχνικές εικονογράφησης.		
--	--	--

BIBΛΙΟ

Ειδικός Σκοπός

Μέσα από αυτή τη Μαθησιακή Μονάδα ο/η μαθητής/τρια θα μάθει για την πιο περίπλοκη μορφή εντύπου, το βιβλίο και τη μορφή του σήμερα μέσα από την εξέλιξη της τεχνολογίας και του σχεδιασμού, τη διαχρονικότητα που χαρακτηρίζει το βιβλίο και τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη μορφή και το σχήμα του.

1. **Ιστορία του βιβλίου**
2. **Δομή του βιβλίου:**
Εξώφυλλο
Οπισθόφυλλο
Ράχη
3. **Εφαρμογές**
Σχεδιασμός του βιβλίου
4. **Εικονογράφηση**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none"> • Ορίζει τι είναι το βιβλίο και αναλύει τους βασικούς του σκοπούς. • Μελετά την ιστορική πορεία και εξέλιξη του βιβλίου και αιτιολογεί την ανάγκη αυτής της εξέλιξης. • Ορίζει τι είναι το βιβλίο, όπως το καθορίζει η ΟΥΝΕΣΚΟ. • Αναγνωρίζει και καταγράφει τις κατηγορίες βιβλίων με βάση το περιεχόμενο και τον τρόπο κατασκευής τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Εξασκείται πρακτικά σε πρωτότυπα εξώφυλλα για παιδικό και λογοτεχνικό βιβλίο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Διατυπώνει και αξιολογεί τις συνέπειες που είχε στη διαμόρφωση της κοινωνίας η εξέλιξη του βιβλίου. • Διακρίνει, αναλύει και συγκρίνει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της διακόσμησης των συγγραμμάτων και προτείνει πρωτότυπες διακοσμήσεις. • Διακρίνει, αναλύει και συγκρίνει τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη μορφή

<ul style="list-style-type: none"> • Διακρίνει και αναφέρει τα μέρη του βιβλίου και αναλύει τους βασικούς τους σκοπούς. • Ορίζει τι είναι το εξώφυλλο του βιβλίου και αναλύει τους βασικούς του σκοπούς. • Διακρίνει και συγκρίνει τις εκτυπωτικές μεθόδους του εξωφύλλου, κρίνει το αισθητικό και λειτουργικό τους αποτέλεσμα, και επιλέγει την πιο κατάλληλη για τη δική του πρόταση σχεδιασμού εξωφύλλου. 		<p>ενός βιβλίου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είναι σε θέση να προτείνει μια καινούρια δομή για ένα δικό του βιβλίο ή για βελτίωση ενός υφιστάμενου διδακτικού βιβλίου. • Μελετά, συγκρίνει και αναλύει τα εξώφυλλα με γνώμονα τη λειτουργική χρήση τους. • Διακρίνει, αναλύει και συγκρίνει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του σχεδιασμού του εξωφύλλου.
---	--	--

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Η/Υ

Ειδικός Σκοπός

Να οικοδομήσει και να καλλιεργήσει ο/η μαθητής/τρια τις απαραίτητες γνωστικές, κριτικές και αναλυτικές δεξιότητες ώστε να είναι ικανός/ή να χρησιμοποιεί τα προγράμματα Adobe Illustrator και Photoshop στο σχεδιασμό γραφιστικών εφαρμογών.

Εισαγωγή στις τεχνικές:

- 1. Ψηφιακής διαχείρισης και επεξεργασίας εικόνων και φωτογραφιών**
- 2. Ψηφιακής σχεδίασης**
- 3. Ηλεκτρονικής τυπογραφίας**

Ο μαθητής/τρια να:

Γνώσεις	Δεξιότητες / Δραστηριότητες	Στάσεις / Αξίες
<ul style="list-style-type: none">• Ορίζει και αναλύει τις βασικές λειτουργίες του σχεδιαστικού προγράμματος Adobe Illustrator.	<ul style="list-style-type: none">• Εμπλέκεται σε ποικίλες και σύνθετες δραστηριότητες, ώστε να αποκτήσει εμπειρίες οι οποίες θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της ικανότητάς του/της να δημιουργεί, να συνεργάζεται και να αξιοποιεί τον ηλεκτρονικό υπολογιστή ως εργαλείο μάθησης.• Χειρίζεται τη εργαλειοθήκη και σχεδιάζει συνθέσεις με γραμμή και σχήμα, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία «πένα» και «μολύβι».• Εφαρμόζει επιλογές επεξεργασίας διαδρομής στη σχεδίαση στυλιζαρισμένων αντικειμένων.• Εκτελεί εντολές ομαδοποίησης, στοίχισης, μετακίνησης, περιστροφής, κλιμάκωσης και αναπαραγωγής αντικείμενων.• Δημιουργεί, οργανώνει και εφαρμόζει τα συστατικά στοιχεία του σχεδιασμού του/της σε ξεχωριστά αυτόνομα επίπεδα.• Εισάγει εικόνες από εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας και τις συνδυάζει με ποικίλους τρόπους, επιτυγχάνοντας μια ευρύτατη γκάμα δημιουργικών αποτελεσμάτων.	<ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίζει και αξιολογεί τις δυνατότητες που προσφέρει το σχεδιαστικό πρόγραμμα Adobe Illustrator στη Γραφιστική.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ PORTFOLIO (ΚΑΙ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΟΡΦΗ) ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
ΓΙΑ ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

.....

Το μάθημα των Γραφικών Τεχνών πρέπει να διδάσκεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο-εργαστήριο, ώστε το μάθημα να είναι αποτελεσματικό μέσα σε ένα άνετο και ευχάριστο περιβάλλον. Να υπάρχει η απαραίτητη υποδομή, που να διευκολύνει τη χρήση ποικίλων υλικών, καθώς επίσης ο ειδικός τεχνικός εξοπλισμός ανάλογα με τη μορφή και το περιεχόμενο του μαθήματος.

Αίθουσα-Εργαστήριο

Η αίθουσα-εργαστήριο πρέπει να παρέχει τις ακόλουθες διευκολύνσεις:

- Να είναι ευρύχωρη (να μπορεί να εξυπηρετήσει ταυτόχρονα 20 άτομα).
- Να διαθέτει καλό φωτισμό με δυνατότητες συσκότισης.
- Να υπάρχει ξεχωριστή είσοδος και έξοδος για ασφάλεια των μαθητών/τριών.
- Να υπάρχει διευκόλυνση για εύκολη πρόσβαση ατόμων με κινητικά και άλλα ειδικά προβλήματα.
- Να διαθέτει κατάλληλη αποθήκη για ασφαλή φύλαξη των μέσων, των υλικών και των έργων των μαθητών/τριών.
- Να διαθέτει κατάλληλα τραπέζια, όπου οι μαθητές/τριες να μπορούν να εργάζονται είτε ατομικά είτε κατά ομάδες (να χωρούν άνετα χαρτί μεγέθους A2).
- Να διαθέτει εργονομικά καθίσματα, που το ύψος και η γενική τους κατασκευή να είναι ανάλογη προς τη χρήση για την οποία προορίζονται.
- Να διαθέτει ράφια, ντουλάπια, κουτιά και συρταριέρες.
- Να υπάρχουν πάγκοι και προθήκες για την έκθεση έργων δισδιάστατων και τρισδιάστατων.
- Να υπάρχει βιβλιοθήκη εξοπλισμένη με σχετικά βιβλία και άλλο έντυπο υλικό.
- Να διαθέτει ψηφιακό αρχείο με εποπτικό υλικό—εκπαιδευτικά πακέτα και δείγματα έργων μαθητών/τριών. Να φυλάγεται σε ασφαλές μέρος μέσα στη βιβλιοθήκη.
- Να υπάρχουν δύο ξεχωριστές λεκάνες με συνεχή παροχή ζεστού και κρύου νερού, για γρήγορη εξυπηρέτηση των μαθητών/τριών.
- Στους τοίχους να είναι τοποθετημένες κατάλληλες πινακίδες για έκθεση έργων.

- Το πάτωμα να είναι αντιολισθητικό και με υλικό που να διευκολύνει το γρήγορο και ασφαλή καθαρισμό του.
- Να υπάρχει βιντεοπροβολέας στερεωμένος στην οροφή και οθόνη προβολών.
- Να υπάρχουν ψηφιακή φωτογραφική, ψηφιακή βιντεοκάμερα, επιδιασκόπιο και CD player.
- Να υπάρχει Η/Υ συνδεδεμένος με το βιντεοπροβολέα και το διαδίκτυο.

Όργανα και υλικά για τη διεξαγωγή του μαθήματος

Υποδομή

Το εργαστήριο, πέρα από όσα αναφέρονται πιο πάνω, θα πρέπει να διαθέτει επίσης τις πιο κάτω διευκολύνσεις: Στο εργαστήριο να είναι εγκατεστημένοι Η/Υ, ένας για κάθε μαθητή, δικτυωμένοι και συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο, το σαρωτή (scanner) A3 και με έγχρωμους εκτυπωτές A4 (laser) και A3 (Inkjet). Σε κάθε Η/Υ να γίνει εγκατάσταση των σχεδιαστικών προγραμμάτων Adobe Illustrator και Photoshop (τα προγράμματα αγοράστηκαν με κονδύλι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στάλθηκαν σε όλα τα Λύκεια της Κύπρου πέρυσι). Να διαθέτει επιπλέον φωτοτράπεζες, όπου οι μαθητές/τριες να μπορούν να εργάζονται.

Υλικά εργαστηρίου

Χαρτιά και χαρτονάκια σε διάφορα μεγέθη και χρώματα

Διαφανή χαρτιά (tracing paper) 100g A4 και A3

Κοπίδια, ψαλίδια και γόμες

Πλάκες κοπής

Μαύρα μολύβια 2B και χρωματιστά μολύβια

Μηχανικές ξύστρες

Μαύρα ανεξίτηλα πενάκια

Μαύροι ανεξίτηλοι χοντροί μαρκαδόροι

Χαρτότελες και διαφανείς κολλητικές ταινίες

Ρίγες, τρίγωνα και διαβήτες

Φάκελοι A3 και A2

Τέμπρες, πινέλα και παλέτες

Υλικά και εργαλεία χαρακτηριστικής.

Υλικά μαθητών

Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν μια μεγάλη γκάμα υλικών και εξοπλισμού. Είναι απαραίτητο να έχουν μαζί τους τα πιο κάτω:

Μαύρα μολύβια 2B, ξύστρα, σβηστήρι, χρωματιστά μολύβια (σετ 12 ή 24 χρώματα), μαρκαδόρους (σετ 12 ή 24 χρώματα), μαύρα πενάκια 0,3 mm και 0,5 mm, χοντρό μαύρο μαρκαδόρο, ψαλίδι, γόμα stick, μαχαιράκι (κοπίδι), χαρτότελλα, ρίγα, τρίγωνο, διαβήτη, διαφανές χαρτί (tracing paper 90g σε block A4), φάιλ A4 για τα φυλλάδια, προσχέδια και δείγματα από έρευνές τους (60 θήκες) και φάκελο-portfolio A3 (20 θήκες) για προστασία και αποθήκευση των εργασιών τους.

Εισήγηση Ομάδας Καθηγητών Φωτογραφίας για το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών στη Φωτογραφία για τις Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεις Γυμνασίου Β΄ και Γ΄ Λυκείου

Σκοπός διδασκαλίας της Φωτογραφίας:

Ο σκοπός του μαθήματος της φωτογραφίας είναι ο μαθητής να γνωρίζει τη λειτουργία και χρήση της φωτογραφικής μηχανής, αναπτύσσοντας την παρατηρητικότητα, την κριτική σκέψη, την αισθητική καλλιέργεια και την οπτική αντίληψη στο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο θα ζήσει.

Με το μάθημα της Φωτογραφίας επιδιώκεται ο μαθητής να γίνει ικανός:

- Να αποκτήσει βασικές γνώσεις λειτουργίας της φωτογραφικής μηχανής, ούτως ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε φωτογραφική μηχανή υπάρχει στο εμπόριο.
- Να αναπτύξει την παρατηρητικότητά του και την αντίληψή του για το πως βλέπει τον κοινωνικό του χώρο μέσω του φωτογραφικού κάδρου.
- Να αναπτύξει την κριτική σκέψη και έκφραση μέσω της φωτογραφίας, αναδεικνύοντας τα συναισθήματα και τα βιώματά του.
- Να αναπτύξει τις δεξιότητές του και τα αντανεκλαστικά του, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές γνώσεις του αναλόγως θεματολογίας.
- Να μεταφέρει δημιουργώντας μέσω της φωτογραφίας μηνύματα, συναισθήματα και εμπειρίες.
- Να αξιολογήσει, να κρίνει, να ερμηνεύει και να εκτιμά το που, πως, πότε και γιατί χρησιμοποιεί μια δική του φωτογραφία, όπως και αυτή που βλέπει από άλλο δημιουργό.
- Να αναπτύξει πρωτοβουλία για εμπλοκή του σε διαθεματικά project, καλλιεργώντας την ειρηνική συνύπαρξη, αλληλοκατανόηση και αλληλεγγύη.
- Να αναπτύξει με τη συμμετοχή του σε διαγωνισμούς και εκθέσεις την αυτογνωσία, την ταυτότητα, την αυτοπεποίθηση και τον «οπτικό του χαρακτήρα» εκφράζοντας ελεύθερα τις ιδέες του.

- Να γνωρίσει την Ιστορία της Φωτογραφίας και την Ιστορία των άλλων τεχνών, τις κοινές αξίες και αρχές, τους αλληλεπηρεασμούς με απώτερο στόχο τη γνώση, την αισθητική καλλιέργεια και αποδοχή διαφορετικών κοινωνιών και πολιτισμών μέσω των εποχών. (χρονικά πλαίσια)

Γενικές αρχές σχεδιασμού Προγραμμάτων Φωτογραφίας

Οι αρχές του προγράμματος σπουδών φωτογραφίας είναι:

- Γνώση φωτογραφικής μηχανής και αξιοποίηση των καινούριων τεχνολογιών. Οι μαθητές ζουν σε μια σύγχρονη εποχή, ένα νέο κοινωνικό περιβάλλον με ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας όπου η φωτογραφία αποτελεί το συνδεδετικό κρίκο με οποιαδήποτε δραστηριότητά τους.
- Συνεχής εκπαίδευση στη χρήση της φωτογραφικής μηχανής και ενθάρρυνση του πειραματισμού για αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων της, αναλόγως θεματολογίας.
- Ανάπτυξη της εικαστικής, δημιουργικής γνώσης της φωτογραφίας.
- Διαθεματική προσέγγιση και σύνδεση της φωτογραφίας με άλλους κλάδους.
- Ανάπτυξη αυτογνωσίας, κριτικής σκέψης και πρωτοβουλίας.
- Συμμετοχή σε διαγωνισμούς, σχολικές δραστηριότητες και εκδόσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε εκθέσεις, προβολές και δημιουργία οπτικοακουστικών ταινιών μικρού μήκους.
- Ιστορική γνώση της φωτογραφίας και άλλων μορφών τέχνης.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός με σύνδεση της φωτογραφίας με άλλες τέχνες και επαγγέλματα.

Παιδαγωγικές αξίες του μαθήματος της Φωτογραφίας

Μέσω της φωτογραφίας προβλήθηκαν και προβάλλονται οι καινούριες ανακαλύψεις και εφευρέσεις. Ο κόσμος απέκτησε τις γνώσεις του για τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις επιστήμες, και έκτισε τις αντιλήψεις του για την κοινωνία και την ταυτότητά του, βάσει των φωτογραφικών εικόνων που εισχωρούν μέσω της διαφήμισης, του διαδικτύου, του κινηματογράφου και των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Μια κοινωνία που βασίζεται τη μετάδοση των θετικών έργων της μέσω εικόνων πετυχαίνει στην εκπαίδευση των νέων την αποφυγή των κακών προτύπων, των εικασιών, της προπαγάνδας και του οπτικού θορύβου.

Η φωτογραφία στη σύγχρονη κοινωνία είναι η αρχή για την κατανόηση, την ερμηνεία και την προβολή του ορατού κόσμου. Το internet, η τηλεόραση και τα έντυπα μέσα “μιλούν” κυρίως με την εικόνα άμεσα εντυπωσιάζοντας τον θεατή. Η γνώση της χρήσης της εικόνας και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης δίνει τη δυνατότητα στο θεατή να κρατάει ή να απορρίπτει εικόνες και θέματα τα οποία δεν του αρέσουν, είτε αισθητικά είτε θεματολογικά.

Άλλωστε, σήμερα, εποχή της διεπιστημονικότητας και της “συνέργειας” των τεχνών, των επιστημών και των τεχνικών, ο καλός χρήστης της φωτογραφικής μηχανής μπορεί να συνδιαλέγεται με αποτελεσματικότητα με όλους τους κλάδους που συνθέτουν την κοινωνία.

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
<p>Να γνωρίσει και να αντιληφθεί τις διαφορετικές μορφές φωτογραφίας που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εποχή</p>	<p>Να αναπτύξει την παρατηρητικότητα και την κριτική του σκέψη για τις εικόνες που βλέπει στον περιβάλλοντα χώρο</p> <p>(Να αναγνωρίζει την παραπληροφόρηση, την προπαγάνδα και τις εικασίες)</p>	<p>Να αντιληφθεί την δύναμη της εικόνας στην παραγωγή και μετάδοση μηνυμάτων</p>
<p>Να αποκτήσει βασικές γνώσεις λειτουργίας της φωτογραφικής μηχανής</p>	<p>Να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε φωτογραφική μηχανή υπάρχει στο εμπόριο</p>	<p>Να μεταφέρει δημιουργώντας μέσω της φωτογραφίας μηνύματα, συναισθήματα και εμπειρίες.</p>
<p>Να γνωρίσει την Ιστορία της Φωτογραφίας και την Ιστορία των άλλων τεχνών, τις κοινές αξίες, αρχές και επιδράσεις</p>	<p>Να αναπτύξει την αισθητική του αντίληψη</p>	<p>Να ευαισθητοποιηθεί γνωρίζοντας διαφορετικούς πολιτισμούς καθώς και τις κοινωνικές αλλαγές μέσω των εποχών καλλιεργώντας την ειρηνική συνύπαρξη, την αλληλοκατανόηση και την αλληλεγγύη</p>
<p>Να δημιουργήσει φωτογραφίες χρησιμοποιώντας εμπειρίες, συμβολισμό, έρευνα και φαντασία</p>	<p>Να πειραματιστεί με ποικιλία φωτογραφικών θεμάτων και διαφορετικές τεχνικές λήψεως</p> <p>Να συμμετέχει σε διαγωνισμούς και εκθέσεις</p>	<p>Να αναπτύξει την αυτογνωσία, την ταυτότητα, την αυτοπεποίθηση και τον «οπτικό του χαρακτήρα» εκφράζοντας ελεύθερα τις ιδέες του</p>
<p>Να προσεγγίζει και να συνδέει διαθεματικά τις γνώσεις του</p>	<p>Να αναπτύξει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - πρωτοβουλία μέσω της εμπλοκής του σε διαθεματικά project, - τις δεξιότητες του χρησιμοποιώντας καινούργιες τεχνολογίες 	<p>Να εκτιμήσει την αξία της ομαδικότητας και της συμμετοχής τους σε εικαστικές δράσεις</p>

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
Να φωτογραφίζει πειραματιζόμενος με τεχνητό και φυσικό φωτισμό.	Να αναπτύξει τις δεξιότητές του και τα αντανακλαστικά του, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές γνώσεις του αναλόγως θεματολογίας.	Να ενθαρρυνθεί πειραματισμού για αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων, αναλόγως θεματολογίας

Επίπεδα

Επίπεδα	Ενδεικτικά ηλικιακά όρια	Τάξεις
Επίπεδο 1	12-15 ετών	Α' – Β' – Γ' Γυμνασίου
Επίπεδο 2	16-18 ετών	Β' Λυκείου
Επίπεδο 3	17-18 ετών	Γ' Λυκείου

Υλικοτεχνική υποδομή

Περιγραφή εργαστηρίου

- Περιορισμένος αριθμός μαθητών
- Ράφια, ντουλάπια, πινακίδες και αποθηκευτικός χώρος για τη φύλαξη έργων, υλικών και φωτογραφικού εξοπλισμού
- Μεγάλα τραπέζια για ατομική και ομαδική εργασία

Φωτογραφικός Εξοπλισμός

- Ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές μονοοπτικές ρεφλέξ
- Φακοί
- Ψηφιακές μηχανές compact
- Βιντεοκάμερα
- Τεχνικός φωτισμός (Studio Flash)

Σύγχρονη Τεχνολογία

- Βίντεο - προβολέας (Projector)
- Οθόνη προβολής
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
- Εκτυπωτής ηλεκτρονικού υπολογιστή (Printer)
- Σαρωτής φωτογραφιών (Scanner)
- DVD reader/writer
- Card reader

Λογισμικά προγράμματα

- Επεξεργασίας εικόνας (Photoshop)
- ACDSee
- Vegas
- Nero

Εκπαιδευτικά και επιστημονικά βιβλία με βάση τη φωτογραφική τέχνη

Φωτογραφική Παιδεία στο Γυμνάσιο

1. Εισαγωγή στη φωτογραφική τέχνη

- Ιδιότητες του φωτός
- Ανακάλυψη της φωτογραφίας

2. Η σημασία της εικόνας στη σύγχρονη εποχή

- Επιδράσεις
- Συμβολισμοί
- Χρήση

3. Μ.Μ.Ε. και Internet

- Κριτική
- Έρευνα
- Σχόλια
- Διαφήμιση και η σημασία της

4. Κατασκευές

- Πειραματική φωτογραφική μηχανή
- Φωτογραφική μηχανή pinhole
- Καλειδοσκόπιο

5. Εξοικείωση με τη φωτογραφική μηχανή και τα τεχνικά χαρακτηριστικά

- σύμβολα στη φωτογραφική μηχανή
- Κάρτες μνήμης
- Φακός
- Φλας

6. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Εξοικείωση με τον εξοπλισμό και τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή
- Αρχαιοθέτηση και διαχείριση φωτογραφικού υλικού
- Επεξεργασία εικόνας
 - Φως
 - Αντίθεση
 - Παραμόρφωση εικόνας (παιχνίδι)

7. Αναλογική και ηλεκτρονική σύνθεση εικόνας

- Φωτογραφικό κολάζ
- Φωτογραφικές τεχνολογίες
 - Απομόνωση μέρους της εικόνας για τη δημιουργία νέας

8. Παιχνίδι – Άσκηση με το φως

- Σκιές
- Χρωματικός κύκλος

9. Φωτογραφικός εξοπλισμός

- Προστασία και συντήρηση του εξοπλισμού μας
- Έρευνα αγοράς

10. Φώτο - ιστορία

- Δημιουργία ιστορίας με φωτογραφίες
 - Κοινωνικές εκδηλώσεις (Γενέθλια, περιβάλλον)
 - Πολιτιστικές εκδηλώσεις (Εκθέσεις, πολιτισμός)
 - Σχολικές εκδηλώσεις
 - Πολιτισμικά δρώμενα

Τρόποι διεξαγωγής του μαθήματος (μεθοδολογία)

1. Προβολές

- Ιστορική αναδρομή
- Εξέλιξη της φωτογραφίας
- Ντοκιμαντέρ

2. Εκπαιδευτικές εκδρομές και επισκέψεις

- Ιστορικοί και αρχαιολογικοί χώροι
- Μνημεία
- Εκθεσιακοί χώροι

Β΄ Λυκείου

1.Εισαγωγή στην επιστήμη της φωτογραφίας

- Ιστορία της φωτογραφίας
- Ιδιότητες του φωτός
- Συνδυασμός της τέχνης, φυσικής, χημείας και της πληροφορικής επιστήμης

2. Ιστορία της φωτογραφίας και η εξέλιξη της

- Πρωτοπόροι φωτογράφοι και το έργο τους
- Διαδρομή και κατάληξη της φωτογραφίας στην σημερινή της μορφή
- Κατασκευή pinhole camera

3. Εφαρμογές της φωτογραφίας στην σύγχρονη κοινωνία

- Διαφημιστική φωτογραφία και η δύναμη της διαφήμισης
- Καλλιτεχνική φωτογραφία
- Φώτο- ειδησιογραφία
- Φωτογραφία μόδας
- Επιστημονική φωτογραφία
- Αρχιτεκτονική φωτογραφία
- Υποβρύχια φωτογραφία
- Αρχαιολογική – τουριστική φωτογραφία

4. Γνώση της φωτογραφικής μηχανής

- Κατηγορίες φωτογραφικών μηχανών
- Μέρη φωτογραφικής μηχανής
- Φωτογραφικός φακός
- Λειτουργία
- Σύμβολα φωτογραφικά
- Κατασκευή πειραματικής φωτογραφικής μηχανής

5. Φωτογραφικές τεχνικές

- Βάθος πεδίου και η σημασία του
- Απεικόνιση κίνησης και δυναμικής
- Φωτομέτρηση

6. Κανόνες στη σύνθεση της φωτογραφίας

- Χρυσή τομή
- Άξονες και δυναμική στη σύνθεση
- Μελέτη του χρώματος και η σημασία του στην τέχνη
- Πρώτο πλάνο και δεύτερο πλάνο
- Όγκος
- Φόρμες- σχήματα
- Δημιουργία κολλάζ

7. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Επεξεργασία εικόνας
- Σάρωση εικόνας
- Γνωριμία με προγράμματα επεξεργασίας

8. Ασπρόμαυρη φωτογραφία

- Ασπρόμαυρο φιλμ
- Σκοτεινός θάλαμος και εξοπλισμός
- Εκτύπωση ασπρόμαυρου φιλμ

9. Κριτική και τεχνική ανάλυση της εικόνας

- Τρόποι παρουσίασης της φωτογραφίας
- Προετοιμασία πορτφόλιο
- Μεγάλοι φωτογράφοι και το έργο τους

Γ΄ Λυκείου

1. Οπτική επικοινωνία και γλώσσα της φωτογραφίας

- Μεταφορά μηνυμάτων μέσα από τη φωτογραφία
- Κατανόηση των στοιχείων και έκφραση μέσα από αυτή

2. Σημειολογία και ψυχολογία της οπτικής αντίληψης

- Εξάσκηση στην ανάλυση των στοιχείων της εικόνας
- Πως εκλαμβάνουν τα οπτικά ερεθίσματα
- Κίτρινος τύπος

3. Εικαστικές εφαρμογές και προεκτάσεις της φωτογραφίας

- Τέχνη
- Μουσική
- Σύγχρονη κοινωνία
- Χορός

4. Φωτογραφική συνοχή και εικαστική συνέχεια

- Προετοιμασία και επιλογή φωτογραφιών για διαγωνισμούς και εκθέσεις
- Δημιουργία Portfolio

5. Διαφημιστική φωτογραφία

- Ανάδειξη προϊόντος
- Δημιουργία διαφημιστικής εικόνας

6. Χειρισμός τεχνικού και φυσικού φωτισμού

- Είδη φωτισμού – φωτιστικές πηγές
- Διαμόρφωση φωτισμού
- Φως και συναίσθημα
- Φίλτρα

7. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Επεξεργασία εικόνας
- Εξοικείωση και χειρισμός προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας

8. Διαπρόγραμμα (audio visual presentation)

- Συνοχή εικόνας
- Συνδυασμός συναισθήματος εικόνας και ήχου
- Οπτικοακουστική παραγωγή

9. Κοινωνιολογία και φωτογραφία

- Το φωτογραφικό νόημα
- Κοινωνικοί θεσμοί
 - Ιστορική τεκμηρίωση
 - Εθνική μνήμη

10. Φωτογραφία και χώρος

- Αρχιτεκτονική – Αρχαιολογική φωτογραφία
 - Παρουσίαση και ανάδειξη χώρου
- Φύση – τοπίο
- Φωτογραφία δρόμου – Αστικό τοπίο

11. Επιστημονική φωτογραφία

- Τρισδιάστατη εικόνα
- Υπεριώδης φωτογραφία
- Υπέρυθρη φωτογραφία

Συντακτική ομάδα:

Σύνδεσμος καθηγητών φωτογραφίας

Μιλτιάδης Χρίστος

Λοϊζίδης Παύλος

Ζεβλάρης Χάρης

Παΐσιου Έλενα Φραγκουλίδου

Ξενοφώντος Ανδρονίκη

Φίλιπς Φίλιππος

Μαγίδη Αγγελίνα

Γιαννακά Σωτηρία

Κωνσταντίνου Νικόλας

Πρόγραμμα Σπουδών Εικαστικών Τεχνών

Γενικό Πλαίσιο

Οι Εικαστικές Τέχνες είναι ενσωματωμένες στην καθημερινή μας ζωή και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του τοπικού και παγκόσμιου πολιτισμού. Συνιστούν εκφραστικά μέσα με τα οποία αναπαριστούμε εμπειρίες, ιδέες, συναισθήματα και ταυτόχρονα αποτελούν διανοητικές λειτουργίες αφού απαιτούν αντίληψη, μνήμη και σχηματισμό εννοιών προάγοντας έτσι την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Μέσα από τις Εικαστικές Τέχνες ο άνθρωπος επικοινωνεί, δημιουργεί και διατηρεί τον πολιτισμό και το περιβάλλον του, και ταυτόχρονα καλλιεργεί το σεβασμό και κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους. Επιπλέον στο σύγχρονο κόσμο το πεδίο των Εικαστικών Τεχνών αποχτά τεράστια σημασία αφού αξιολογεί κριτικά τις πρακτικές εφαρμογές της εικόνας (π.χ. φωτογραφία, διαφήμιση, ψηφιακή εικόνα) οι οποίες επιδρούν καθοριστικά στον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων. Οι Εικαστικές Τέχνες μπορούν να αποτελέσουν γέφυρα σεβασμού και κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους. Προβάλλεται έτσι η ανάγκη για σύνδεση της εικαστικής εκπαίδευσης με θέματα που αφορούν την ίδια τη ζωή και τις εμπειρίες των παιδιών, που προωθούν τη **δημιουργικότητα και κριτική σκέψη** μέσα σε αυθεντικά πλαίσια και καταστάσεις.

Στοχεύοντας σε μια υγιή κοινωνία, η εκπαίδευση στις Εικαστικές Τέχνες όχι μόνο μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά στη γνώση αλλά μπορεί να αποτελέσει ισχυρό μέσο για την ανάπτυξη δημιουργικών και ενεργών πολιτών. Ατόμων που να μπορούν να χρησιμοποιούν την εικαστική γλώσσα, ατόμων με δεξιότητες αισθητικής κρίσης και σκέψης, με επινοητικότητα και ευαισθησία, ικανών να επικοινωνούν, να εκφράζονται δημιουργικά και να αντιμετωπίζουν προκλήσεις.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η μάθηση και διδασκαλία στις Εικαστικές Τέχνες βασίζεται στις εμπειρίες, στα ενδιαφέροντα και ικανότητες των παιδιών και θέτει στον πυρήνα του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εικαστικών δραστηριοτήτων, την εμπειρία επικεντρωμένη σε δύο βασικούς τομείς :

την **παραγωγή - δημιουργία** εικαστικών μορφών

τη **θέαση - παρατήρηση** εικαστικών μορφών.

Οι δραστηριότητες δημιουργίας και παρατήρησης διδάσκονται με ένα διαπλεκόμενο τρόπο και περιλαμβάνουν ποικίλες διαδικασίες και διδακτικές στρατηγικές. Επιδιώκεται αρχικά η προσωπική εικαστική έκφραση του παιδιού μέσα από τη δημιουργία, και η σύνδεση της με το περιβάλλον και την προσέγγιση της Τέχνης (τοπικά και παγκόσμια), και σταδιακά η ενίσχυση των εικαστικών εμπειριών, γνώσεων και δεξιοτήτων στοχεύοντας στην ανάπτυξη κριτικά σκεπτόμενων, συνειδητοποιημένων δημιουργών – θεατών.

Γενικός Σκοπός

Οι Εικαστικές Τέχνες στην εκπαίδευση έχουν ως σκοπό να εξωτερικεύσουν τις δημιουργικές, εκφραστικές και εικαστικές δυνατότητες κάθε παιδιού μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις μάθησης, δημιουργία και παρατήρηση, και αξιοποίηση των προσωπικών βιωμάτων και εμπειριών. Μέσα από την εικαστική αγωγή τα παιδιά θα αποκομίσουν σημαντικές εικαστικές και δημιουργικές εμπειρίες, γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές, που θα τους επιτρέψουν να ανακαλύψουν τον κόσμο γύρω τους. Η ανακάλυψη της ταυτότητας τους και η καλλιέργεια του σεβασμού προς τους άλλους ανθρώπους, τους άλλους πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης θα τους επιτρέψει να αναπτύξουν δεξιότητες απαραίτητες για το κτίσιμο ενός ειρηνικού βιώσιμου μέλλοντος. Μέσα σε ένα κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας τα παιδιά θα συμμετέχουν ενεργητικά στην παραγωγή πολιτισμού και κοινωνικού πλούτου.

Ειδικοί Σκοποί

Αναμένεται τα παιδιά να :

1. Αποκτήσουν εικαστικές εμπειρίες μέσα από τη δημιουργία και παρατήρηση εξερευνώντας υλικά, εργαλεία και τεχνικές αναπαράστασης τους.
2. Αντιληφθούν μέσα από τις εμπειρίες τους βασικές εικαστικές έννοιες, και να τις συνδέουν σταδιακά με τη ζωή τους, το περιβάλλον και την εικαστική δημιουργία.
3. Αναπτύξουν ατομικά και ομαδικά δεξιότητες που σχετίζονται με την εικαστική - δημιουργική έκφραση, τον πειραματισμό, την έρευνα, το στοχασμό, δράση και προσφορά στην κοινωνία.
4. Καλλιεργήσουν μέσα από την πράξη, δεξιότητες παρατήρησης και κριτικής του άμεσου και έμμεσου περιβάλλοντα χώρου (φυσικού και ανθρωπογενούς).
5. Γνωρίσουν σταδιακά την αξία, τη σημασία, τους σκοπούς και λειτουργίες των εικαστικών τεχνών στο σύγχρονο κόσμο.
6. Αποκτήσουν δεξιότητες για μελέτη εικαστικών έργων, εικόνων, αντικειμένων, και την τοποθέτησή τους στο κοινωνικό, πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο.
7. Ανακαλύψουν την ταυτότητα τους και να καλλιεργήσουν το σεβασμό προς το άλλο φύλο, τους άλλους ανθρώπους, τους άλλους πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης.
8. Καλλιεργήσουν την ευαισθησία και κρίση τους για το χώρο και τόπο τους, το περιβάλλον και την πολιτιστική τους κληρονομιά μέσα από εικαστικές δράσεις, συνδέοντας το τοπικό και εθνικό με το καθολικό και παγκόσμιο.

Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών χωρίζεται σε τρεις Θεματικούς Άξονες, οι οποίοι σε αρκετά σημεία τους αλληλεπικαλύπτονται. Ο Άξονας 1 εμπεριέχει βασικές αρχές και έννοιες και θεωρείται *άξονας - πυρήνας*. Ο εκπαιδευτικός καλείται να συνδέσει τον Άξονα 1 με τους υπόλοιπους δύο (μαζί ή ξεχωριστά) για το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων του, λαμβάνοντας υπόψη πολλαπλούς παράγοντες όπως επίπεδο μαθητών, προϋπάρχουσα εμπειρία και γνώση, ανάγκες, στόχους, άμεσο και έμμεσο περιβάλλον.

Θεματικός Άξονας 1 - Άξονας Πυρήνας: *Εικαστική Έκφραση και Σκέψη*

- Μορφές Εικαστικών Τεχνών - Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, κεραμική, τρισδιάστατες κατασκευές, υφασματογραφία, κολάζ, εικονογράφηση, αγιογραφία, ψηφιδωτό, υφαντική, χειροτεχνίες, υαλογραφία, διακοσμητική, γραφικό σχέδιο, τέχνη του περιβάλλοντος, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα, βιντεοτέχνη, κινούμενη εικόνα (animation), performance.
- Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία): σημείο, γραμμή, σχήμα, χρώμα, τόνος, όγκος, χώρος, υφή, μοτίβο, ένταση, ρυθμός, κίνηση, χρόνος, σύνθεση.
- Υλικά - Εργαλεία - Μέσα.
- Μορφικά στοιχεία στον άμεσο χώρο και σε έργα τέχνης. Σύνδεση με άμεσες εμπειρίες, συναισθήματα.
- Αναστοχασμός για προσωπικές δημιουργίες.
- Μελέτη και αξιολόγηση της εικόνας με τη χρήση ορθής ορολογίας.

Θεματικός Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη

- Ευαισθητοποίηση και συνειδητοποίηση για το τοπικό και παγκόσμιο περιβάλλον (φυσικό και ανθρωπογενές). Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης διαφόρων περιβάλλοντων από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.
- Μελέτη της απεικόνισης του φυσικού κόσμου. Εξέταση και αναγνώριση αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον.
- Σχεδιασμός και συμμετοχή σε δράσεις συνεργασίας σχολείου – κοινότητας και σχολείου – άλλων σχολείων.
- Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων, τρισδιάστατων κατασκευών, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων.
- Κριτική μελέτη και ανάλυση της οπτικής επικοινωνίας στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και στα διάφορα άλλα Μέσα (παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο, κινητά τηλέφωνα).
- Σχέση του πολιτισμού της εικόνας με την κοινωνία: αντανάκλαση ιδεών, αξιών, πιστεύω, αναγκών, τεχνολογίας. Επιδράσεις στην κοινωνική ζωή.
- Ευαισθητοποίηση για τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εφαρμογή τους στην καθημερινή ζωή.
- Καλλιέργεια του σεβασμού και της κατανόησης προς τους άλλους ανθρώπους/πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης, για ειρηνική συνύπαρξη.
- Έρευνα και μελέτη απλών κοινωνικών εννοιών μέσα από άμεσες εμπειρίες.

Θεματικός Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

- Μελέτη της τοπικής και παγκόσμιας ιστορίας της τέχνης και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Γνωριμία με το έργο σύγχρονων Κυπρίων και ξένων καλλιτεχνών και ένταξη των καλλιτεχνών στο σχολικό περιβάλλον.
- Μελέτη για το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων και έρευνα για τη λειτουργία και εξέλιξή τους στο χρόνο.
- Σύνδεση της τέχνης με τη ζωή και το άμεσο περιβάλλον/κοινότητα. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτιστικό περιβάλλον σχολείου και κοινότητας (δήμοι, εργαστήρια, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα), διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β' Δημοτικού

Άξονας 1 - Πυρήνας: *Εικαστική Έκφραση και Σκέψη*

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν και να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο διαστάσεων (εικόνες), τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές) και τεσσάρων διαστάσεων (κινούμενες εικόνες/βίντεο) αξιοποιώντας τις γνώσεις τους, χρησιμοποιώντας εμπειρίες και φαντασία, και δίνοντας μορφή σε ιδέες και συναισθήματα, ατομικά ή ομαδικά.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) άμεσων εμπειρικών εικόνων, κάθε μορφής έργων και στοιχείων του περιβάλλοντος. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση άμεσων εμπειριών, φαντασίας, ιδεών και συναισθημάτων. Εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Ατομική ή ομαδική εργασία/συνεργασία. Διαθεματική εργασία.	1α. Να γνωρίζουν τις διαδικασίες παρατήρησης (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) και δημιουργίας (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) κάθε μορφής εικόνας/εικαστικής αναπαραστάσης χρησιμοποιώντας εμπειρίες, συναισθήματα, ιδέες και φαντασία.
		1β. Να είναι ικανοί να παρατηρούν και δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο, τριών και τεσσάρων διαστάσεων, ατομικά ή ομαδικά.
2. Να γνωρίζουν και κατανοούν μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών/Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία), να τις χρησιμοποιούν στις εικαστικές τους αναπαραστάσεις και να τις αναγνωρίζουν σε γνωστά αντικείμενα, έργα τέχνης και στο άμεσό τους περιβάλλον.	2. Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, κεραμική, τρισδιάστατες κατασκευές, κολάζ, εικονογράφηση, υφαντική, χειροτεχνίες, τέχνη του περιβάλλοντος, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα, βιντεοτέχνη, κινούμενη εικόνα (animation), performance. Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία): σημείο, γραμμή, σχήμα, γεωμετρικά και οργανικά σχήματα, βασικά και δευτερεύοντα χρώματα, θερμά και ψυχρά χρώματα, απόχρωση, τόνος, χώρος, υφή, μοτίβο, επανάληψη, ρυθμός, ένταση, κίνηση, χρόνος, αρχές σύνθεσης (τοποθέτηση).	2α. Να κάνουν συγκεκριμένες εικαστικές επιλογές στην εργασία τους χρησιμοποιώντας μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).
		2β. Να αναγνωρίζουν μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία) σε γνωστά τους αντικείμενα, έργα τέχνης και στο άμεσό τους περιβάλλον.
3. Να πειραματίζονται, δημιουργούν, αναδημιουργούν, τροποποιούν και μετασχηματίζουν τα έργα τους με ποικίλα υλικά/μέσα και με επιλογή κατάλληλων μεθόδων (και των νέων τεχνολογιών).	3. Υλικά - Εργαλεία - Μέσα Μολύβια, χρωματιστά μολύβια, μαρκαδόροι, παστέλ, δακτυλομπογιές, νερομπογιές, τέμπερα, ζυμάρι, πλαστελίνη, πηλός, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλα, ξυλάκια, σφουγγάρια, αυτοσχέδια εργαλεία χαρακτικής, εργαλεία πηλοπλαστικής, φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή βιντεοκάμερα, ηλεκτρονικός υπολογιστής, λογισμικά.	3α. Να κατανοούν τις ιδιότητες των υλικών/μέσων και τις δυνατότητες των μεθόδων (και των νέων τεχνολογιών) που επιλέγουν να χρησιμοποιούν.
		3β. Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, χρήσης και μετασχηματισμού υλικών και μέσων (και των νέων τεχνολογιών), και να τα σέβονται χρησιμοποιώντας τα με ασφάλεια.
4. Να αναγνωρίζουν, συλλέγουν και οργανώνουν δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία με βάση τις ιδιότητές τους, κυρίως μέσα από πρωτογενείς πηγές.	4. Αναγνώριση, συλλογή και οργάνωση/ταξινόμηση δεδομένων από το άμεσο τους περιβάλλον, τη φύση, έργα τέχνης, βιβλία, μουσεία και πινακοθήκες που επισκέπτονται. Χρήση τετραδίου σχεδίου-ιδεών για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.	4α. Να είναι ικανοί, με καθοδήγηση, να συλλέγουν δεδομένα από το άμεσό τους περιβάλλον, τη φύση, από έργα τέχνης, βιβλία, εργαστήρια, μουσεία και πινακοθήκες που επισκέπτονται.
		4β. Να ταξινομούν δεδομένα και να τα χρησιμοποιούν ως πηγή πληροφοριών για την καλλιτεχνική τους δημιουργία.

		4γ. Να χρησιμοποιούν το τετράδιο σχεδίου-ιδεών για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.
5. Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες, και να είναι σε θέση να εξηγούν, στο επίπεδο της ηλικίας τους, τις διαδικασίες - επιλογές - τελικό αποτέλεσμα της έρευνας και δημιουργίας τους χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.	5. Συζήτηση για τα έργα τους και αυτά των συμμαθητών/τριών τους. Παρουσίαση και δικαιολόγηση της διαδικασίας – επιλογής – τελικού αποτελέσματος της έρευνας και εικαστικής τους δημιουργίας. Συζήτηση και επεξεργασία των πολλαπλών ερμηνειών και νοημάτων που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης. Χρήση απλής ορολογίας.	5α. Να μπορούν να συζητούν για τα δικά τους έργα και των άλλων, να παρουσιάζουν τις διαδικασίες και το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργίας τους, και να δικαιολογούν τις καλλιτεχνικές τους επιλογές χρησιμοποιώντας κατάλληλη ορολογία.
		5β. Να αποδέχονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξερίξιμες, όπως και τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β' Δημοτικού

Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της αλληλεπίδρασης φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και των αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον. Έρευνα και μελέτη των κοινωνικών εννοιών Άνθρωπος και Περιβάλλον, μέσα από άμεσες εμπειρίες. Παρατήρηση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων, συναισθηματικής προσέγγισης της εικόνας. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Διαθεματική εργασία.	1α. Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.
		1β. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν τις κοινωνικές έννοιες Άνθρωπος και Περιβάλλον.
2. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό και εκτέλεση εικαστικών δράσεων διαμόρφωσης του άμεσου περιβάλλοντος με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων.	2. Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης του σχολικού και άμεσου περιβάλλοντος από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη. Σχεδιασμός και συμμετοχή σε εικαστικές δράσεις με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων. Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων, τρισδιάστατων κατασκευών, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων.	2α. Να αξιολογούν το σχολικό και άμεσο τους περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη.
		2β. Να επιδεικνύουν συνεργασίες με άλλα σχολεία και με την κοινότητα.
3. Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της και το μήνυμα που μεταδίδει μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και τα άλλα Μέσα.	3. Κριτική μελέτη και ανάλυση της εικόνας, των τρόπων χρήσης της και του μηνύματος που μεταδίδει μέσα από την τηλεόραση, τον τύπο, τη διαφήμιση, τον κινηματογράφο(ταινίες), τα κόμικς, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Εισαγωγή στην οπτική αφήγηση: από την ιστορία στην εικόνα, συνδυασμός εικόνας – κειμένου στη διαφήμιση, κόμικς, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα και ψηφιακό βίντεο. Πειραματισμός, τροποποίηση, αναπαραγωγή και μετασχηματισμός της εικόνας και του μηνύματος της μέσα από τα διάφορα Μέσα. Διαδραστική προσέγγιση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων.	3α. Να αντιλαμβάνονται τη δύναμη της εικόνας στην παραγωγή και μετάδοση μηνυμάτων και να μπορούν να κρίνουν το (θετικό ή αρνητικό) τρόπο χρήσης της μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και τα άλλα Μέσα.
		3β. Να αξιολογούν τη χρήση των Μέσων που κάνουν οι ίδιοι, και να κάνουν τις δικές τους επιλογές δικαιολογώντας τις.
4. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τη (θετική ή αρνητική) επίδραση των Μέσων στην καθημερινή τους ζωή.	4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της θετικής ή αρνητικής επίδρασης της εικόνας μέσα από τα Μέσα στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Παρατήρηση και διάκριση του πραγματικού και φανταστικού κόσμο όπως παρουσιάζεται στα Μέσα. Εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις.	4α. Να αντιλαμβάνονται τη (θετική ή αρνητική) επίδραση των Μέσων στην καθημερινή ζωή και στο άμεσό τους περιβάλλον.
		4β. Να γνωρίζουν πώς να παρατηρούν και να αξιολογούν τις διαφορές ανάμεσα στον πραγματικό και φανταστικό κόσμο.

<p>5. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος, και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα και ομοιότητα των ανθρώπων.</p>	<p>5. Εντοπισμός και επεξεργασία βασικών αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού/μουσικού παιγνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων. Διαθεματικές ομαδικές εργασίες. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>5α. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος.</p> <p>5β. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα αλλά και ομοιότητα που χαρακτηρίζει τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τους ανθρώπους γενικότερα.</p>
<p>6. Να αναπτύξουν δεξιότητες ομαδικότητας και επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων, με σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.</p>	<p>6. Εντοπισμός και επεξεργασία δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων και ομαδικής εργασίας μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού/μουσικού παιγνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων. Διαθεματικές ομαδικές εργασίες. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/ κουκλοθέατρο/παντομίμα μουσική/ταινίες. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>6. Να επιδεικνύουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων και δημιουργικής συνεργασίας.</p>

Βαθμίδα 1: Προσχολική - Β' Δημοτικού**Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να γνωρίζουν μερικές μορφές και είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν την Κυπριακή και Παγκόσμια εικαστική δημιουργία, και στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) μερικών έργων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και την πολιτιστική κληρονομιά της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου. Παραδοσιακή, μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη. Τοπική τέχνη της κοινότητας. Σύνδεση με εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας.	1. Να μπορούν να διακρίνουν μερικές μορφές και είδη Τέχνης της Κυπριακής και Παγκόσμιας εικαστικής δημιουργίας, και κάποια κύρια στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου.
2. Να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους, και να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο /επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους.	2. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της εργασίας καλλιτεχνών στο χώρο του σχολείου και στα εργαστήρια τους. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον σχολείου και κοινότητας (δήμοι, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα). Άμεση επαφή με πρωτότυπα έργα τέχνης.	2α. Να γνωρίζουν για την εργασία του καλλιτέχνη μέσα από προσωπικές εμπειρίες και επαφές.
		2β. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τα πρωτότυπα έργα τέχνης.
		2γ. Να εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς /πολιτισμικούς χώρους και εικαστικές εκθέσεις.
3. Να γνωρίζουν, εντοπίζουν και διακρίνουν μέσα από αυθεντικές καταστάσεις τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσού τους περιβάλλοντος.	3. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) των πολιτισμικών και πολυπολιτισμικών στοιχείων του σχολείου και της κοινότητας. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση των στοιχείων αυτών. Σύνδεση με εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες.	3. Να αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου τους περιβάλλοντος.
4. Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων που ερευνούν, σύμφωνα με τις άμεσες εμπειρίες που έχουν.	4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων σε σχέση με το ιστορικό/κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν, το φυσικό/πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκαν. Κριτική θεώρηση π.χ. της εξέλιξης της κοινωνίας και της αλλαγής του περιβάλλοντος μέσα από έργα τέχνης.	4α. Να αντιλαμβάνονται το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων που ερευνούν.
		4β. Να αντιληφθούν ότι τα έργα τέχνης, αλλά και τα δικά τους, επηρεάζονται από τις προσωπικές αντιλήψεις.

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 1 - Πυρήνας: *Εικαστική Έκφραση και Σκέψη*

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν και να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο διαστάσεων (εικόνες), τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές) και τεσσάρων διαστάσεων (κινούμενες εικόνες/βίντεο) αξιοποιώντας τις γνώσεις τους, χρησιμοποιώντας εμπειρίες, φαντασία, έρευνα, λύση προβλήματος και συμβολισμό, δίνοντας μορφή σε ιδέες και συναισθήματα, ατομικά ή ομαδικά και σε διάφορες κλίμακες.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) άμεσων και έμμεσων εμπειρικών εικόνων, κάθε μορφής έργων και στοιχείων του περιβάλλοντος. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση άμεσων και έμμεσων εμπειριών, φαντασίας, ιδεών και συναισθημάτων, έρευνας, λύσης προβλήματος και συμβολισμού. Εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ ταινίες. Ατομική ή ομαδική εργασία/συνεργασία. Διαθεματική εργασία.	1α. Να γνωρίζουν τις διαδικασίες παρατήρησης (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) και δημιουργίας (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) κάθε μορφής εικόνας/ εικαστικής αναπαραστάσης χρησιμοποιώντας εμπειρίες, έρευνα, λύση προβλήματος, συμβολισμό, συναισθήματα, ιδέες και φαντασία.
		1β. Να είναι ικανοί να παρατηρούν και δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο, τριών και τεσσάρων διαστάσεων, ατομικά ή ομαδικά.
2. Να γνωρίζουν και κατανοούν μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών/Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία), να τις χρησιμοποιούν στις εικαστικές τους αναπαραστάσεις και να τις αναγνωρίζουν σε γνωστά αντικείμενα, έργα τέχνης και στο άμεσό τους περιβάλλον.	2. Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, κεραμική, τρισδιάστατες κατασκευές, υφασματογραφία, κολάζ, εικονογράφηση, ψηφιδωτό, υφαντική, χειροτεχνίες, διακοσμητική, γραφικό σχέδιο, τέχνη του περιβάλλοντος, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα, βιντεοτέχνη, κινούμενη εικόνα (animation), performance. Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία): σημείο, γραμμή, σχήμα, γεωμετρικά και οργανικά σχήματα, βασικά και δευτερεύοντα χρώματα, θερμά και ψυχρά χρώματα, απόχρωση, τόνος, όγκος, χώρος (αρνητικός/θετικός), υφή, μοτίβο, επανάληψη, ρυθμός, ένταση, κίνηση, χρόνος, αρχές σύνθεσης (τοποθέτηση/μεγέθη).	2α. Να κάνουν συγκεκριμένες εικαστικές επιλογές στην εργασία τους χρησιμοποιώντας μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).
		2β. Να αναγνωρίζουν μερικές Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία) σε γνωστά τους αντικείμενα, έργα τέχνης και στο άμεσό τους περιβάλλον.
3. Να πειραματίζονται, δημιουργούν, αναδημιουργούν, τροποποιούν και μετασχηματίζουν τα έργα τους με ποικίλα υλικά/μέσα και με επιλογή κατάλληλων μεθόδων (και των νέων τεχνολογιών), με σκοπό τη μετάδοση συγκεκριμένων μηνυμάτων.	3. Υλικά - Εργαλεία - Μέσα Μολύβια, χρωματιστά μολύβια, μολύβια ακουαρέλας, μαρκαδόροι, παστέλ, παστέλ ακουαρέλας, νερομπογιές, τέμπερα, λινόλεουμ, ξύλο, πλαστελίνη, πηλός, σύρμα, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλα, ξυλάκια, σφουγγάρια, αυτοσχέδια εργαλεία χαρακτηριστικής, εργαλεία χαρακτηριστικής, εργαλεία γλυπτικής, εργαλεία πηλοπλαστικής, φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή βιντεοκάμερα, ηλεκτρονικός υπολογιστής, λογισμικά.	3α. Να κατανοούν τις ιδιότητες των υλικών/μέσων και τις δυνατότητες των μεθόδων που χρησιμοποιούν (και των νέων τεχνολογιών).
		3β. Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, χρήσης και μετασχηματισμού υλικών και μέσων (και των νέων τεχνολογιών), και να τα σέβονται χρησιμοποιώντας τα με ασφάλεια.
4. Να αναγνωρίζουν, συλλέγουν και οργανώνουν δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία με βάση τις ιδιότητές τους, μέσα από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.	4. Αναγνώριση, συλλογή και οργάνωση/ταξινόμηση δεδομένων από το άμεσο και έμμεσό τους περιβάλλον, τη φύση, έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο. Χρήση τετραδίου σχεδίου-ιδεών και άλλων (ψηφιακών) μέσων για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.	4α. Να είναι ικανοί να συλλέγουν δεδομένα από το άμεσο και έμμεσό τους περιβάλλον, τη φύση, από έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, εργαστήρια, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο.

		<p>4β. Να ταξινομούν δεδομένα από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές και να τα χρησιμοποιούν ως πηγή πληροφοριών για την καλλιτεχνική τους δημιουργία.</p>
<p>5. Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες, και να είναι σε θέση να εξηγούν τις διαδικασίες - επιλογές - τελικό αποτέλεσμα της έρευνας και δημιουργίας τους χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.</p>	<p>5. Συζήτηση για τα έργα τους και αυτά των συμμαθητών/τριών τους. Παρουσίαση και δικαιολόγηση της διαδικασίας – επιλογής – τελικού αποτελέσματος της έρευνας και εικαστικής τους δημιουργίας. Συζήτηση και επεξεργασία των πολλαπλών ερμηνειών και νοημάτων που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης. Χρήση εικαστικής ορολογίας.</p>	<p>4γ. Να χρησιμοποιούν το τετράδιο σχεδίου-ιδεών και άλλα (ψηφιακά) μέσα για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.</p> <p>5α. Να μπορούν να συζητούν για τα δικά τους έργα και των άλλων, να παρουσιάζουν τις διαδικασίες και το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργίας τους, και να δικαιολογούν τις καλλιτεχνικές τους επιλογές χρησιμοποιώντας την κατάλληλη εικαστική ορολογία.</p> <p>5β. Να αποδέχονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, όπως και τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.</p>

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της αλληλεπίδρασης φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και των αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον. Έρευνα και μελέτη των κοινωνικών εννοιών Άνθρωπος και Περιβάλλον, μέσα από άμεσες εμπειρίες. Παρατήρηση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων, συναισθηματικής προσέγγισης της εικόνας. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Διαθεματική εργασία.	1α. Να αναγνωρίζουν τις αισθητικές αξίες του φυσικού και ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος.
		1β. Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση φύσης – οικιστικού περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.
		1γ. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν τις κοινωνικές έννοιες Άνθρωπος και Περιβάλλον.
2. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό και εκτέλεση εικαστικών δράσεων διαμόρφωσης του άμεσου περιβάλλοντος με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων.	2. Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης του σχολικού και άμεσου περιβάλλοντος από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη. Μελέτη της Αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της σχέσης της με το περιβάλλον. Σχεδιασμός και συμμετοχή σε εικαστικές δράσεις με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων. Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων, τρισδιάστατων κατασκευών, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων.	2α. Να αξιολογούν το σχολικό και άμεσο τους περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική-κατασκευαστική άποψη.
		2β. Να επιδεικνύουν συνεργασίες με άλλα σχολεία και με την κοινότητα.
3. Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της και το μήνυμα που μεταδίδει μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και τα άλλα Μέσα.	3. Κριτική μελέτη και ανάλυση της εικόνας, των τρόπων χρήσης της και του μηνύματος που μεταδίδει μέσα από την τηλεόραση, τον τύπο, τη διαφήμιση, τον κινηματογράφο(ταινίες), τα κόμικς, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, το διαδίκτυο. Οπτική αφήγηση: από την ιστορία στην εικόνα, συνδυασμός εικόνας – κειμένου στη διαφήμιση, κόμικς, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα και ψηφιακό βίντεο. Πειραματισμός, τροποποίηση, αναπαραγωγή και μετασχηματισμός της εικόνας και του μηνύματος της μέσα από τα διάφορα Μέσα. Διαδραστική προσέγγιση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού.	3α. Να αντιλαμβάνονται τη δύναμη της εικόνας στην παραγωγή και μετάδοση μηνυμάτων και να μπορούν να εξετάζουν και να κρίνουν το (θετικό ή αρνητικό) τρόπο χρήσης της μέσα από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και τα άλλα Μέσα.
		3β. Να αξιολογούν τη χρήση των Μέσων που κάνουν οι ίδιοι, και να κάνουν τις δικές τους επιλογές δικαιολογώντας τις.
4. Να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τη (θετική ή αρνητική) επίδραση των Μέσων στην καθημερινή τους ζωή.	4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της θετικής ή αρνητικής επίδρασης της εικόνας μέσα από τα Μέσα στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Παρατήρηση και διάκριση του πραγματικού και φανταστικού κόσμο όπως παρουσιάζεται στα Μέσα. Εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις.	4α. Να είναι ικανοί να διακρίνουν και αντιμετωπίζουν τη (θετική ή αρνητική) επίδραση των Μέσων στην καθημερινή ζωή και στο άμεσό τους περιβάλλον.
		4β. Να γνωρίζουν πώς να παρατηρούν και να αξιολογούν τις διαφορές ανάμεσα στον πραγματικό και φανταστικό κόσμο.

<p>5. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος, και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα και ομοιότητα των ανθρώπων.</p>	<p>5. Εντοπισμός και επεξεργασία βασικών αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Εξέταση της διαφορετικότητας, μοναδικότητας αλλά και ομοιότητας των συμμαθητών/τριών τους, των ανθρώπων γενικότερα, και της εικαστικής τους έκφρασης. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων. Διαθεματική εργασία. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>5α. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος.</p> <p>5β. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους άλλους ανθρώπους/πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης.</p> <p>5γ. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα αλλά και ομοιότητα που χαρακτηρίζει τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τους ανθρώπους γενικότερα.</p>
<p>6. Να αναπτύξουν δεξιότητες ομαδικότητας και επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων, με σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.</p>	<p>6. Εντοπισμός και επεξεργασία δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων και ομαδικής εργασίας μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Διαδραστική εμπλοκή μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, σωματικής κίνησης, αισθητηριακών ασκήσεων. Διαθεματική εργασία. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/κουκλοθέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>6. Να επιδεικνύουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων και δημιουργικής συνεργασίας.</p>

Βαθμίδα 2: Γ΄ Δημοτικού - Ε΄ Δημοτικού

Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να γνωρίζουν τις μορφές/είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν την Κυπριακή και Παγκόσμια εικαστική δημιουργία, τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) μερικών έργων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και την πολιτιστική κληρονομιά της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου. Παραδοσιακή, μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη. Τοπική τέχνη της κοινότητας και της Κύπρου. Τέχνη διαφόρων πολιτισμών. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση στοιχείων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά. Σύνδεση με εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Σύνδεση με μύθους/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/μουσική/ταινίες. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Κριτική ανάλυση έργων τέχνης.	1. Να μπορούν να διακρίνουν μορφές και είδη Τέχνης της Κυπριακής και Παγκόσμιας εικαστικής δημιουργίας και στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία.
2. Να αντιληφθούν το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.	2. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) έργων Κυπριακής τέχνης της περιόδου μετά την εισβολή και κατοχή. Σύνδεση με εμπειρίες/διηγήσεις από γονείς, παππούδες, μέλη κοινότητας. Σύνδεση με ποίηση/μουσική/ταινίες.	2. Να αντιλαμβάνονται το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.
3. Να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους, και να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο /επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους / επισκέψεις σε διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.	3. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της εργασίας καλλιτεχνών στο χώρο του σχολείου και στα εργαστήρια τους. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον σχολείου και κοινότητας (δήμοι, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα). Εξερεύνηση διαδικτυακών πολιτισμικών χώρων (π.χ. ιστοσελίδων μουσείων και καλλιτεχνών). Άμεση επαφή με πρωτότυπα έργα τέχνης.	3α. Να γνωρίζουν το εικαστικό έργο παραδοσιακών/σύγχρονων Κυπρίων/ξένων καλλιτεχνών, και για την εργασία του καλλιτέχνη, μέσα από προσωπικές εμπειρίες αλλά και δευτερογενείς πηγές. 3β. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τα πρωτότυπα έργα τέχνης. 3γ. Να εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους, και εικαστικές εκθέσεις. 3δ. Να επιδεικνύουν ορθή χρήση του διαδικτύου και δεξιότητες διαδικτυακής έρευνας.

<p>4. Να γνωρίζουν, εντοπίζουν και διακρίνουν μέσα από αυθεντικές καταστάσεις τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και ευρύτερου περιβάλλοντός τους.</p>	<p>4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) των πολιτισμικών και πολυπολιτισμικών στοιχείων του σχολείου, της κοινότητας, και του ευρύτερου περιβάλλοντος. Σύνδεση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση των στοιχείων αυτών. Σύνδεση με εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, σωματική κίνηση, αισθητηριακές ασκήσεις. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/μουσική/ταινίες.</p>	<p>4. Να αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος και την επιρροή τους στην καλλιτεχνική δημιουργία του τόπου.</p>
<p>5. Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν σύμφωνα με τις άμεσες και έμμεσες εμπειρίες τους.</p>	<p>5. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων σε σχέση με το ιστορικό/ κοινωνικό πλαίσιο, το φυσικό/πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκε. Κριτική θεώρηση π.χ. της εξέλιξης της κοινωνίας, της αλλαγής στο περιβάλλον.</p>	<p>5α. Να μπορούν να επεξεργάζονται το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν.</p> <p>5β. Να αντιληφθούν ότι τα έργα τέχνης, αλλά και τα δικά τους, επηρεάζονται από τις προσωπικές αντιλήψεις και τις ιστορικές πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις.</p>

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου**Άξονας 1 - Πυρήνας: Εικαστική Έκφραση και Σκέψη**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν και να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο διαστάσεων (εικόνες), τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές) και τεσσάρων διαστάσεων (κινούμενες εικόνες/βίντεο) αξιοποιώντας τις γνώσεις τους, χρησιμοποιώντας φαντασία, έρευνα και λύση προβλήματος, δίνοντας μορφή σε ιδέες και συναισθήματα, και συνδέοντάς τα με εμπειρίες, χρήση μεταφορών, συμβόλων και εννοιών.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εμπειρικών εικόνων, κάθε μορφής έργων και στοιχείων του περιβάλλοντος. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση εμπειριών, φαντασίας, ιδεών και συναισθημάτων, έρευνας, λύσης προβλήματος και συμβολισμού. Εικαστικό/θεατρικό/μουσικό παιχνίδι, αισθητηριακές ασκήσεις. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Σύνδεση με παραμύθια/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Ατομική ή ομαδική εργασία/συνεργασία. Διαθεματική εργασία.	1α. Να γνωρίζουν τις διαδικασίες παρατήρησης (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) και δημιουργίας (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) κάθε μορφής εικόνας/ εικαστικής αναπαράστασης χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες τους, έρευνα, λύση προβλήματος, συμβολισμό, έννοιες, συναισθήματα, ιδέες και φαντασία.
		1β. Να είναι ικανοί να παρατηρούν και δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις ασκώντας ταυτόχρονα κοινωνική κριτική, και μεταδίδοντας συγκεκριμένα μηνύματα.
2. Να γνωρίζουν και κατανοούν τις Μορφές Εικαστικών Τεχνών/Τεχνικές και τις Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία), και να τις αναγνωρίζουν σε γνωστά αντικείμενα, έργα τέχνης και στο περιβάλλον.	2. Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, κεραμική, τρισδιάστατες κατασκευές, υφασματογραφία, κολάζ, εικονογράφηση, αγιογραφία, ψηφιδωτό, υφαντική, υαλογραφία, τέχνη στον περιβάλλοντα χώρο, φωτογραφία, ψηφιακή εικόνα, βιντεοτέχνη, κινούμενη εικόνα (animation), performance. Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία): σημείο, γραμμή, σχήμα, γεωμετρικά και οργανικά σχήματα, βασικά και δευτερεύοντα χρώματα, συμπληρωματικά χρώματα, θερμά και ψυχρά χρώματα, απόχρωση, αντιθέσεις χρωμάτων, τόνος, τονική διαβάθμιση, φωτοσκίαση, όγκος (με μολύβι και χρώμα), χώρος (αρνητικός/θετικός/προοπτική/βάθος), υφή, μοτίβο, επανάληψη, ρυθμός, ένταση, κίνηση, χρόνος, αρχές σύνθεσης (τοποθέτηση/αναλογίες/μεγέθη).	2α. Να κάνουν συγκεκριμένες εικαστικές επιλογές στην εργασία τους χρησιμοποιώντας Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).
		2β. Να αναγνωρίζουν τις Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία) σε αντικείμενα, έργα τέχνης και στο περιβάλλον.
3. Να πειραματίζονται, δημιουργούν, αναδημιουργούν, τροποποιούν και μετασχηματίζουν τα έργα τους με ποικίλα υλικά/μέσα και μεθόδους (και με τη χρήση νέων τεχνολογιών), με σκοπό τη μετάδοση συγκεκριμένων μηνυμάτων.	3. Υλικά - Εργαλεία - Μέσα Μολύβια, χρωματιστά μολύβια, μολύβια ακουαρέλας, μαρκαδόροι, παστέλ, παστέλ ακουαρέλας, νερομπογιές, τέμπερα, ακρυλικά, μπογιές υαλογραφίας, λινόλεουμ, ξύλο, πέτρα, γύψος, πλαστελίνη, πηλός, σύρμα, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλα, σφουγγάρια, εργαλεία χαρακτηριστικής, εργαλεία γλυπτικής, εργαλεία πηλοπλαστικής, ψηφίδες, κεραμικά, φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή βιντεοκάμερα, ηλεκτρονικός υπολογιστής, λογισμικά.	3α. Να κατανοούν τις ιδιότητες των υλικών/μέσων και τις δυνατότητες των μεθόδων που χρησιμοποιούν (και των νέων τεχνολογιών).
		3β. Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, χρήσης και μετασχηματισμού υλικών και μέσων (και των νέων τεχνολογιών), και να τα σέβονται χρησιμοποιώντας τα με ασφάλεια.

<p>4. Να ερευνούν, συλλέγουν και οργανώνουν πολλαπλά δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία με βάση τις ιδιότητές τους, κυρίως μέσα από δευτερογενείς αλλά και πρωτογενείς πηγές.</p>	<p>4. Έρευνα, συλλογή και οργάνωση/ταξινόμηση δεδομένων από το περιβάλλον, τη φύση, έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο. Χρήση τετραδίου σχεδίου-ιδεών και άλλων (ψηφιακών) μέσων για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.</p>	<p>4α. Να είναι ικανοί να συλλέγουν δεδομένα από το περιβάλλον, τη φύση, από έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, εργαστήρια, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο.</p> <p>4β. Να ταξινομούν δεδομένα και να τα χρησιμοποιούν ως πηγή πληροφοριών για την καλλιτεχνική τους δημιουργία.</p> <p>4γ. Να χρησιμοποιούν το τετράδιο σχεδίου-ιδεών και άλλα (ψηφιακά) μέσα για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.</p>
<p>5. Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες, και να είναι σε θέση να εξηγούν τις διαδικασίες - επιλογές - τελικό αποτέλεσμα της έρευνας και δημιουργίας τους χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.</p>	<p>5. Συζήτηση για τα έργα τους και αυτά των συμμαθητών/τριών τους. Παρουσίαση και δικαιολόγηση της διαδικασίας – επιλογής – τελικού αποτελέσματος της έρευνας και εικαστικής τους δημιουργίας. Συζήτηση και επεξεργασία των πολλαπλών ερμηνειών και νοημάτων που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης. Χρήση εικαστικής ορολογίας.</p>	<p>5α. Να μπορούν να συζητούν για τα δικά τους έργα και των άλλων, να παρουσιάζουν τις διαδικασίες και το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργίας τους, και να δικαιολογούν τις καλλιτεχνικές τους επιλογές χρησιμοποιώντας την κατάλληλη εικαστική ορολογία.</p> <p>5β. Να αποδέχονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, όπως και τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.</p>

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου**Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν την αλληλεπίδραση φύσης – ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της αλληλεπίδρασης φύσης – ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος και των αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον. Έρευνα και μελέτη των κοινωνικών εννοιών Άνθρωπος και Περιβάλλον, μέσα από άμεσες εμπειρίες. Παρατήρηση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιγνιδιού, αισθητηριακών ασκήσεων, συναισθηματικής προσέγγισης της εικόνας. Σύνδεση με μύθους/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες. Διαθεματική εργασία.	1α. Να αναγνωρίζουν τις αισθητικές αξίες του φυσικού και ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος.
		1β. Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση φύσης – ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.
		1γ. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν τις κοινωνικές έννοιες Άνθρωπος και Περιβάλλον.
		1δ. Να αναπτύσσουν κριτική στάση απέναντι στις ενέργειες που επηρεάζουν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.
2. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό και εκτέλεση εικαστικών δράσεων διαμόρφωσης του άμεσου περιβάλλοντος με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων.	2. Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης του σχολικού και άμεσου περιβάλλοντος από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη. Μελέτη της Αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της σχέσης της με το περιβάλλον. Σχεδιασμός και συμμετοχή σε εικαστικές δράσεις με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων. Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων και τρισδιάστατων κατασκευών προσαρμοσμένων στο χώρο, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων.	2α. Να αξιολογούν το σχολικό και άμεσο τους περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική-κατασκευαστική άποψη.
		2β. Να επιδεικνύουν συνεργασίες με άλλα σχολεία και με την κοινότητα.
3. Να εξετάζουν και να κρίνουν την εικόνα, τη χρήση της και το μήνυμα που μεταδίδει μέσα από τα διάφορα Μέσα.	3. Κριτική μελέτη της εικόνας μέσα από την τηλεόραση, τον τύπο, τη διαφήμιση, κινηματογράφο, κόμικς, παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, διαδίκτυο, κινητά τηλέφωνα. Οπτική αφήγηση: από την ιστορία στην εικόνα, συνδυασμός εικόνας – κειμένου. Πειραματισμός, τροποποίηση, αναπαραγωγή και μετασχηματισμός της εικόνας και του μηνύματος της. Παρατήρηση και διάκριση του πραγματικού και φανταστικού κόσμου όπως παρουσιάζεται στα Μέσα.	3α. Να αντιλαμβάνονται τη δύναμη της εικόνας στην παραγωγή και μετάδοση μηνυμάτων και να μπορούν να κρίνουν το (θετικό ή αρνητικό) τρόπο χρήσης της μέσα από τα διάφορα Μέσα.
		3β. Να γνωρίζουν πώς να παρατηρούν και να αξιολογούν τις διαφορές ανάμεσα στον πραγματικό και φανταστικό κόσμο.
5. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος, και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα και ομοιότητα των ανθρώπων.	5. Εντοπισμός και επεξεργασία βασικών αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Εξέταση της διαφορετικότητας, μοναδικότητας αλλά και ομοιότητας των συμμαθητών/τριών τους, των ανθρώπων γενικότερα, και της εικαστικής τους έκφρασης. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού και μουσικού παιγνιδιού.	5α. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος.
		5β. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους άλλους ανθρώπους/πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης.

	<p>Διαθεματικές ομαδικές εργασίες. Σύνδεση με μύθους/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/μουσική/ταινίες. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>5γ.Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα αλλά και ομοιότητα που χαρακτηρίζει τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τους ανθρώπους γενικότερα.</p>
<p>6. Να αναπτύξουν δεξιότητες ομαδικότητας και επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων, με σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.</p>	<p>6. Εντοπισμός και επεξεργασία δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων και ομαδικής εργασίας μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού και μουσικού παιχνιδιού. Διαθεματικές ομαδικές εργασίες. Σύνδεση με μύθους/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/μουσική/ταινίες. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.</p>	<p>6. Να επιδεικνύουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων και δημιουργικής συνεργασίας.</p>

Βαθμίδα 3: Στ' Δημοτικού - Β' Γυμνασίου**Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να γνωρίζουν τις μορφές/είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν την Κυπριακή και Παγκόσμια εικαστική δημιουργία, τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία ανακαλύπτοντας και συγκρίνοντας κώδικες σε αυτά.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) έργων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και την πολιτιστική κληρονομιά της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου. Παραδοσιακή, μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη. Τοπική τέχνη της κοινότητας. Σύντομη αναφορά στους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της τέχνης από την παλαιολιθική εποχή μέχρι την αναγέννηση: νεολιθική, αρχαϊκή, αρχαία ελληνική, αρχαία κυπριακή, αιγυπτιακή, μεσοποταμιακή, ετρουσκική, φαγιούμ, βυζαντινή, μεσαιωνική, τέχνη άλλων λαών, προαναγεννησιακή, αναγέννηση. Εικαστική δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) αναπαραστάσεων με τη χρήση στοιχείων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά. Σύνδεση με εικαστικές/θεατρικές/μουσικές δραστηριότητες, λογοτεχνία, μουσική και ταινίες. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Κριτική ανάλυση έργων τέχνης.	1. Να μπορούν να διακρίνουν μορφές και είδη Τέχνης της Κυπριακής και Παγκόσμιας εικαστικής δημιουργίας και στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία.
2. Να αντιληφθούν το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.	2. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) έργων Κυπρίων και άλλων καλλιτεχνών που επηρεάστηκαν από τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (της περιόδου μετά την εισβολή και κατοχή). Έρευνα, μελέτη και καταγραφή των αρνητικών συνεπειών στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου από την Τούρκικη εισβολή. Σύνδεση με εμπειρίες/διηγήσεις από γονείς, παππούδες, μέλη κοινότητας. Σύνδεση με λογοτεχνία/μουσική/ταινίες.	2. Να αντιλαμβάνονται το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.
3. Να έρθουν σε άμεση επαφή με Κύπριους ή ξένους καλλιτέχνες και το έργο τους, και να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο /επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους / επισκέψεις σε διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.	3. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της εργασίας καλλιτεχνών στο χώρο του σχολείου και στα εργαστήρια τους. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον σχολείου και κοινότητας (δήμοι, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα). Εξερεύνηση διαδικτυακών πολιτισμικών χώρων (π.χ. ιστοσελίδων μουσείων και καλλιτεχνών). Άμεση επαφή με πρωτότυπα έργα τέχνης.	3α. Να γνωρίζουν το εικαστικό έργο παραδοσιακών/ σύγχρονων Κυπρίων/ξένων καλλιτεχνών, και για την εργασία του καλλιτέχνη, μέσα από προσωπικές εμπειρίες αλλά και δευτερογενείς πηγές. 3β. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τα πρωτότυπα έργα τέχνης. 3γ. Να εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους, και εικαστικές εκθέσεις.

		3δ. Να επιδεικνύουν ορθή χρήση του διαδικτύου και δεξιότητες διαδικτυακής έρευνας.
4. Να γνωρίζουν, εντοπίζουν και διακρίνουν μέσα από αυθεντικές καταστάσεις τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και ευρύτερου περιβάλλοντός τους.	4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) των πολιτισμικών και πολυπολιτισμικών στοιχείων του σχολείου, της κοινότητας, και του ευρύτερου περιβάλλοντος. Σύνδεση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση των στοιχείων αυτών. Σύνδεση με λογοτεχνία/θέατρο/μουσική/ταινίες.	4. Να αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος και την επιρροή τους στην καλλιτεχνική δημιουργία του τόπου.
5. Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν.	5. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων σε σχέση με το ιστορικό/κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν, το φυσικό/πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκαν. Κριτική θεώρηση π.χ. του επηρεασμού έργων καλλιτεχνών από το ιστορικό πολιτικο-κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκαν, του ενδεχόμενου επηρεασμού των κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων από έργα τέχνης, της εξέλιξης της κοινωνίας και της αλλαγής του περιβάλλοντος μέσα από έργα τέχνης.	5α. Να μπορούν να επεξεργάζονται το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν.
		5β. Να αντιληφθούν ότι τα έργα τέχνης, αλλά και τα δικά τους, επηρεάζονται από τις προσωπικές αντιλήψεις και τις ιστορικές πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις.
6. Να δημιουργούν εικόνες/εικαστικές αναπαραστάσεις δίνοντας μορφή σε συναισθήματα, σκέψεις και προβληματισμούς γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.	6. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση εμπειριών, φαντασίας, συναισθημάτων, σκέψεων, έρευνας και συμβολισμού. Έκφραση προβληματισμού γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.	6. Να είναι ικανοί να δημιουργούν εικόνες/εικαστικές αναπαραστάσεις μεταδίδοντας συναισθήματα, σκέψεις και προβληματισμούς γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.

Βαθμίδα 4: Γ΄ Γυμνασίου – Α΄ Λυκείου

Άξονας 1 - Πυρήνας: *Εικαστική Έκφραση και Σκέψη*

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν και να δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις δύο διαστάσεων (εικόνες), τριών διαστάσεων (αντικείμενα/κατασκευές) και τεσσάρων διαστάσεων (κινούμενες εικόνες/βίντεο) αξιοποιώντας τις γνώσεις τους, χρησιμοποιώντας φαντασία, έρευνα και λύση προβλήματος, δίνοντας μορφή σε ιδέες και συναισθήματα, και συνδέοντάς τα με εμπειρίες, χρήση μεταφορών, συμβόλων και εννοιών.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εμπειρικών εικόνων, κάθε μορφής έργων και στοιχείων του περιβάλλοντος. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση εμπειριών, φαντασίας, ιδεών και συναισθημάτων, έρευνας, λύσης προβλήματος και συμβολισμού. Εικαστικές/θεατρικές/μουσικές ασκήσεις. Συναισθηματική προσέγγιση της εικόνας. Σύνδεση με λογοτεχνία/θέατρο/μουσική/ταινίες. Ατομική ή ομαδική εργασία/συνεργασία. Διαθεματική εργασία.	1α. Να γνωρίζουν τις διαδικασίες παρατήρησης (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) και δημιουργίας (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) κάθε μορφής εικόνας/ εικαστικής αναπαράστασης χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες τους, έρευνα, λύση προβλήματος, συμβολισμό, έννοιες, συναισθήματα, ιδέες και φαντασία.
		1β. Να είναι ικανοί να παρατηρούν και δημιουργούν εικαστικές αναπαραστάσεις ασκώντας ταυτόχρονα κοινωνική κριτική, και μεταδίδοντας συγκεκριμένα μηνύματα.
2. Να γνωρίζουν και κατανοούν τις Μορφές Εικαστικών Τεχνών/Τεχνικές και τις Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία), και να τις αναγνωρίζουν σε γνωστά αντικείμενα, έργα τέχνης και στο περιβάλλον.	2. Μορφές Εικαστικών Τεχνών – Τεχνικές: σχέδιο, ζωγραφική, χαρακτική, γλυπτική, κεραμική, τρισδιάστατες κατασκευές, κολάζ, εικονογράφηση, ψηφιδωτό, δημιουργική παρέμβαση στον περιβάλλοντα σχολικό χώρο. Δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών. Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία): αντιθέσεις χρωμάτων, φωτοσκίαση, όγκος (με μολύβι και χρώμα), χώρος (αρνητικός/θετικός/προοπτική-ένα σημείο φυγής/βάθος), υφή, μοτίβο, επανάληψη, ρυθμός, ένταση, κίνηση, αρχές σύνθεσης (τοποθέτηση/αναλογίες/μεγέθη).	2α. Να κάνουν συγκεκριμένες εικαστικές επιλογές στην εργασία τους χρησιμοποιώντας Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία).
		2β. Να αναγνωρίζουν τις Μορφές Εικαστικών Τεχνών-Τεχνικές και Βασικές Εικαστικές Αρχές (Μορφικά Στοιχεία) σε αντικείμενα, έργα τέχνης και στο περιβάλλον.
3. Να πειραματίζονται, δημιουργούν, αναδημιουργούν, τροποποιούν και μετασχηματίζουν τα έργα τους με ποικίλα υλικά/μέσα και με επιλογή κατάλληλων μεθόδων (και των νέων τεχνολογιών), με σκοπό τη μετάδοση συγκεκριμένων μηνυμάτων.	3. Υλικά - Εργαλεία - Μέσα Μολύβια, μολύβια ακουαρέλας, μαρκαδόροι, παστέλ, νερομπογιές, τέμπερα, ακρυλικά, μπογιές υαλογραφίας, λινόλεουμ, ξύλο, πέτρα, γύψος, πλαστελίνη, πηλός, σύρμα, χάρτινα κασόνια, υφάσματα, εφημερίδες, πολυστερίνη, ανακυκλώσιμα υλικά, υλικά από τη φύση, πινέλα, σφουγγάρια, εργαλεία χαρακτικής, εργαλεία γλυπτικής, εργαλεία πηλοπλαστικής, ψηφίδες, κεραμικά, φωτογραφική μηχανή, ψηφιακή βιντεοκάμερα, ηλεκτρονικός υπολογιστής, λογισμικά.	3α. Να κατανοούν τις ιδιότητες των υλικών/μέσων και τις δυνατότητες των μεθόδων που χρησιμοποιούν (και των νέων τεχνολογιών).
		3β. Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, χρήσης και μετασχηματισμού υλικών και μέσων (και των νέων τεχνολογιών), και να τα σέβονται χρησιμοποιώντας τα με ασφάλεια.
4. Να ερευνούν, συλλέγουν και οργανώνουν πολλαπλά δεδομένα χρήσιμα για την καλλιτεχνική τους δημιουργία.	4. Έρευνα, συλλογή, οργάνωση/ταξινόμηση και ανάλυση δεδομένων από το περιβάλλον, τη φύση, έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο.	4α. Να είναι ικανοί να συλλέγουν δεδομένα από το περιβάλλον, τη φύση, από έργα τέχνης, βιβλία, εφημερίδες, εργαστήρια, μουσεία και πινακοθήκες, το διαδίκτυο.

	<p>Χρήση τετραδίου σχεδίου-ιδεών, φακέλου εργασίας και άλλων (ψηφιακών) μέσων για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.</p>	<p>4β. Να επιλέγουν, ταξινομούν και αναλύουν δεδομένα χρησιμοποιώντας τα ως πηγή πληροφοριών, και για ενίσχυση και οργάνωση της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας.</p>
<p>5. Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και προσωπική άποψη για τις καλλιτεχνικές τους ενέργειες, και να είναι σε θέση να εξηγούν τις διαδικασίες - επιλογές - τελικό αποτέλεσμα της έρευνας και δημιουργίας τους χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία.</p>	<p>5. Συζήτηση για τα έργα τους και αυτά των συμμαθητών/τριών τους. Παρουσίαση και δικαιολόγηση της διαδικασίας – επιλογής – τελικού αποτελέσματος της έρευνας και εικαστικής τους δημιουργίας. Συζήτηση και επεξεργασία των πολλαπλών ερμηνειών και νοημάτων που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης. Χρήση εικαστικής ορολογίας.</p>	<p>4γ. Να χρησιμοποιούν το τετράδιο σχεδίου-ιδεών, το φάκελο εργασίας και άλλα (ψηφιακά) μέσα για αρχείο εργασιών, φύλαξη δεδομένων, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση.</p>
		<p>5α. Να μπορούν να συζητούν για τα δικά τους έργα και των άλλων, να παρουσιάζουν τις διαδικασίες και το τελικό αποτέλεσμα της δημιουργίας τους, και να δικαιολογούν τις καλλιτεχνικές τους θέσεις/επιλογές χρησιμοποιώντας την κατάλληλη εικαστική ορολογία.</p>
		<p>5β. Να αποδέχονται τις δημιουργίες τους και αυτές των συμμαθητών/τριών τους ως μοναδικές και εξελίξιμες, όπως και τις πολλαπλές ερμηνείες και νοήματα που χαρακτηρίζουν ένα έργο Τέχνης.</p>

Βαθμίδα 4: Γ΄ Γυμνασίου – Α΄ Λυκείου**Άξονας 2: Εικαστική Δημιουργία και Αειφόρος Ανάπτυξη**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να παρατηρούν την αλληλεπίδραση φύσης – ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.	1. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της αλληλεπίδρασης φύσης – ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος και των αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον. Έρευνα και μελέτη των κοινωνικών εννοιών Άνθρωπος και Περιβάλλον, μέσα από άμεσες εμπειρίες. Παρατήρηση μέσω εικαστικού/θεατρικού/μουσικού παιχνιδιού, αισθητηριακών ασκήσεων, συναισθηματικής προσέγγισης της εικόνας. Διαθεματική εργασία. Σύνδεση με λογοτεχνία/θέατρο/παντομίμα/μουσική/ταινίες.	1α. Να αναγνωρίζουν τις αισθητικές αξίες του φυσικού και ανθρωπογενούς (τεχνητού/οικιστικού) περιβάλλοντος.
		1β. Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση φύσης – ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον.
		1γ. Να εντοπίζουν και συνειδητοποιούν τις κοινωνικές έννοιες Άνθρωπος και Περιβάλλον.
		1δ. Να αναπτύσσουν κριτική στάση απέναντι στις ενέργειες που επηρεάζουν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.
2. Να συμμετέχουν στο σχεδιασμό και εκτέλεση εικαστικών δράσεων διαμόρφωσης του άμεσου περιβάλλοντος με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων.	2. Εξέταση, αξιολόγηση και προοπτικές διαμόρφωσης του σχολικού και άμεσου περιβάλλοντος από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική άποψη. Μελέτη της Αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της σχέσης της με το περιβάλλον. Σχεδιασμός και συμμετοχή σε εικαστικές δράσεις με συνεργασίες σχολείου-κοινότητας και σχολείου-άλλων σχολείων. Σχεδιασμός και κατασκευή αντικειμένων και τρισδιάστατων κατασκευών προσαρμοσμένων στο χώρο, περιβαλλοντικού σχεδίου και μοντέλων.	2α. Να αξιολογούν το σχολικό και άμεσο τους περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή του από αισθητική, ηθική, οικολογική και σχεδιαστική-κατασκευαστική άποψη.
		2β. Να κατανοούν το ρόλο του καλλιτέχνη, του αρχιτέκτονα και του τεχνίτη στη διαμόρφωση του άμεσου περιβάλλοντος, σε διαφορετικούς πολιτισμούς και ιστορικές περιόδους.
		2γ. Να επιδεικνύουν συνεργασίες με άλλα σχολεία και με την κοινότητα.
3. Να καλλιεργήσουν το σεβασμό και την κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος, και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα και ομοιότητα των ανθρώπων.	3. Εντοπισμός και επεξεργασία βασικών αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις. Εξέταση της διαφορετικότητας, μοναδικότητας αλλά και ομοιότητας των συμμαθητών/τριών τους, των ανθρώπων γενικότερα, και της εικαστικής τους έκφρασης. Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων. Σύνδεση με λογοτεχνία/θέατρο/μουσική. Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.	3α. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους συμμαθητές τους, την οικογένεια τους, το άλλο φύλο, και τους ανθρώπους του άμεσου τους περιβάλλοντος.
		3β. Να επιδεικνύουν σεβασμό και κατανόηση προς τους άλλους ανθρώπους/πολιτισμούς και της εικαστικής τους έκφρασης.
		3γ. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, μοναδικότητα αλλά και ομοιότητα που χαρακτηρίζει τους/τις συμμαθητές/τριες τους και τους ανθρώπους γενικότερα.

4. Να αναπτύξουν δεξιότητες ομαδικότητας και επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων, με σκοπό το κτίσιμο ενός βιώσιμου μέλλοντος σε κλίμα δημιουργίας και συνεργασίας.

4. Εντοπισμός και επεξεργασία δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων και ομαδικής εργασίας μέσα από εμπειρικές αυθεντικές καταστάσεις.
Διαδραστικές προσεγγίσεις μέσω εικαστικών δραστηριοτήτων, θεατρικού και μουσικού παιχνιδιού.
Διαθεματικές ομαδικές εργασίες.
Σύνδεση με μύθους/διηγήσεις/ποίηση/θέατρο/μουσική/ταινίες.
Εφαρμογή στην καθημερινή και σχολική ζωή.

4. Να επιδεικνύουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων/συγκρούσεων και δημιουργικής συνεργασίας.

Βαθμίδα 4: Γ΄ Γυμνασίου – Α΄ Λυκείου**Άξονας 3: Πολιτιστική Κληρονομιά και Εικαστική Δημιουργία**

Στόχοι	Περιεχόμενο - Ύλη	Δείκτες Επιτυχίας
1. Να γνωρίζουν τις μορφές/είδη Τέχνης που χαρακτηρίζουν την Κυπριακή και Παγκόσμια εικαστική δημιουργία, τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία ανακαλύπτοντας και συγκρίνοντας κώδικες σε αυτά.	Σύντομη αναφορά στους σημαντικότερους σταθμούς της Ιστορίας της τέχνης από το μπαρόκ μέχρι τη σύγχρονη τέχνη: μπαρόκ, ροκοκό, κλασικισμός, ρομαντισμός, νατουραλισμός, ρεαλισμός, ιμπρεσιονισμός, μεταϊμπρεσιονισμός, τέχνη 20 ^{ου} αιώνα, σύγχρονη τέχνη. Εισαγωγή στο έργο καλλιτεχνών της παγκόσμιας τέχνης. Έρευνα και μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου. Κριτική ανάλυση έργων τέχνης. Εικαστική δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) αναπαραστάσεων με τη χρήση στοιχείων από την Κυπριακή και Παγκόσμια τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά.	1. Να μπορούν να διακρίνουν μορφές και είδη Τέχνης της Κυπριακής και Παγκόσμιας εικαστικής δημιουργίας και στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου, και να τα χρησιμοποιούν στη δική τους εργασία.
2. Να αντιληφθούν το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.	2. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) έργων Κυπρίων και άλλων καλλιτεχνών που επηρεάστηκαν από τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (της περιόδου μετά την εισβολή και κατοχή). Έρευνα, μελέτη και καταγραφή των αρνητικών συνεπειών στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου από την Τούρκικη εισβολή.	2. Να αντιλαμβάνονται το ρόλο που έπαιξαν τα γεγονότα της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου (εισβολή, κατοχή) τόσο στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου όσο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή.
3. Να έρθουν σε άμεση επαφή με το έργο Κυπρίων και ξένων καλλιτεχνών, και να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες τους από επισκέψεις καλλιτεχνών στο σχολείο/επισκέψεις σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους/επισκέψεις σε διαδικτυακούς πολιτισμικούς χώρους.	3. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) της εργασίας καλλιτεχνών στο χώρο του σχολείου και στα εργαστήρια τους. Επισκέψεις σε τοπικά μουσεία, πινακοθήκες, εικαστικές εκθέσεις, πολιτισμικό περιβάλλον σχολείου και κοινότητας (δήμοι, καταστήματα, βιβλιοθήκες, πάρκα). Εξερεύνηση διαδικτυακών πολιτισμικών χώρων (π.χ. ιστοσελίδων μουσείων και καλλιτεχνών). Άμεση επαφή με πρωτότυπα έργα τέχνης.	3α. Να γνωρίζουν το εικαστικό έργο σύγχρονων Κυπρίων και ξένων καλλιτεχνών μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες αλλά και δευτερογενείς πηγές.
		3β. Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τα πρωτότυπα έργα τέχνης.
		3γ. Να εφαρμόζουν ορθούς τρόπους συμπεριφοράς σε μουσειακούς και πολιτισμικούς χώρους, και εικαστικές εκθέσεις.
		3δ. Να επιδεικνύουν ορθή χρήση του διαδικτύου και δεξιότητες διαδικτυακής έρευνας.
4. Να γνωρίζουν, εντοπίζουν και διακρίνουν μέσα από αυθεντικές καταστάσεις τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και ευρύτερου περιβάλλοντός τους.	4. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) των πολιτισμικών και πολυπολιτισμικών στοιχείων του σχολείου, της κοινότητας, και του ευρύτερου περιβάλλοντος. Σύνδεση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.	4. Να αντιλαμβάνονται και κατανοούν τις πολιτισμικές και πολυπολιτισμικές διαστάσεις του άμεσου και έμμεσου τους περιβάλλοντος και την επιρροή τους στην καλλιτεχνική δημιουργία του τόπου.

<p>5. Να εξετάζουν το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν.</p>	<p>5. Παρατήρηση (περιγραφή, εξερεύνηση, σκέψη, μελέτη, ερμηνεία) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων σε σχέση με το ιστορικό/κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκουν, το φυσικό/πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκαν. Κριτική θεώρηση π.χ. του επηρεασμού έργων καλλιτεχνών από το ιστορικό πολιτικο-κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο δημιουργήθηκαν, του ενδεχόμενου επηρεασμού των κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων από έργα τέχνης, της εξέλιξης της κοινωνίας και της αλλαγής του περιβάλλοντος μέσα από έργα τέχνης.</p>	<p>5α. Να μπορούν να επεξεργάζονται το ιστορικό/κοινωνικό/φυσικό/πολιτιστικό πλαίσιο των έργων που ερευνούν.</p> <p>5β. Να αντιληφθούν ότι τα έργα τέχνης, αλλά και τα δικά τους, επηρεάζονται από τις προσωπικές αντιλήψεις και τις ιστορικές πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις.</p>
<p>6. Να δημιουργούν εικόνες/εικαστικές αναπαραστάσεις δίνοντας μορφή σε συναισθήματα, σκέψεις και προβληματισμούς γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.</p>	<p>6. Δημιουργία (έκφραση, σχεδιασμός, παραγωγή, αναπαραγωγή) εικόνων/εικαστικών αναπαραστάσεων με τη χρήση εμπειριών, φαντασίας, συναισθημάτων, σκέψεων, έρευνας και συμβολισμού. Έκφραση προβληματισμού γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.</p>	<p>6. Να είναι ικανοί να δημιουργούν εικόνες/εικαστικές αναπαραστάσεις μεταδίδοντας συναισθήματα, σκέψεις και προβληματισμούς γύρω από τα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα.</p>